

**Pécsi Tudományegyetem
Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium
és Óvoda, Óvodája
OM:27406**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette:
Dr. Pajor Lászlóné tagintézmény vezető
és az óvoda nevelőtestülete
2020-09-01

Tartalom

2	Gyermekkép	3
3	Óvodakép	4
3.1	Az óvodai nevelés célja:	4
3.2	Az óvodai nevelés alapelvei:	4
3.3	Az óvodai nevelés feladatai	5
3.3.1	Az egészséges életmód alakítása	5
3.3.2	Érzelmi nevelés, és szocializáció biztosítása	7
3.3.3	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	9
3.3.4	Tehetség gondozás	9
4.	Az óvodai élet megszervezésének elvei	12
4.1.	Személyi feltételek	12
4.1.1	Az Óvodapedagógusok iskolai végzettsége:	12
4.2	Tárgyi feltételek	13
4.3	Az óvodai élet megszervezése	13
5.	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai	13
5.1.	Játék	14
5.2.	Verselés, mesélés	25
5.3	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	27
5.5.	Mozgás, mozgásos játékok	34
5.6.	A külső világ tevékeny megismerése	37
5.7.	Munka jellegű tevékenység	52
5.8.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	56
6.	Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	58
6.1	Cél	58
6.2	Feladataink	58
6.3	ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI FELADATAI	59
6.4	Nyilvántartásba vétel szempontjai:	60
6.5	Az óvodavezető feladata:	60
7.	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	61
7.1	Óvoda - család	61
7.2	Bölcsőde – óvoda kapcsolat	61
7.3	Óvoda – iskola kapcsolat	62
7.4	Az Óvoda egyéb kapcsolatai	62
	Nevelési célkitűzések	63
	A nem hagyományos óvodai, tanórai foglalkozások	63

Nagymozgások fejlesztése:.....	64
Az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítése.....	65
Szakmai támogatás a partnerek között:.....	66
8. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.	67
Jegyzőkönyv.....	68
Legitimáció.....	69

1 Bevezető

Intézményünk a Pécsi Tudományegyetem fenntartása alatt működik. Az óvodát azért alapították, hogy az egyetem dolgozói munkahelyükhöz közel, munkaidejükhöz alkalmazkodó időben nyitva tartó óvodában biztonságba tudhassák gyermeküket.

Hivatalos elnevezésünk: PTE Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda, Óvodája

Az óvoda az Egyetem parkjában, zárt közegben, zöldövezetben helyezkedik el. A biztonságos óvodai életet szolgálja két játszótér teljesen zárt nagy udvaron. A bennünket körülvevő park növényzete teljes lehetőséget biztosít a növények, fák, bokrok, stb. változásának megfigyelésére minden évszakban.

Az épület egyemeletes fent is és lent is két-két csoportszoba van, teljesen egyforma elrendezésben. Minden csoportnak saját öltözője, mosdója van.

A tetőn lévő nagy üveglablakok lévén napfényes, világos az óvoda.

A ház 1978-ban készült, óvodának. A csoportsobák tágasak, világosak.

Az a tény, hogy óvodánkba az egyetem dolgozóinak gyermekei járnak jellegzetes vonást ad intézményünknek. Működési területünk nem behatárolható. A város bármely pontjáról járnak hozzánk, a gyerekek, hiszen a szülők munkahelye a meghatározó.

Az óvoda nevelőtestülete saját nevelési programot készít, amely megfelel az alapprogramban megfogalmazottaknak.

Az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesítjük azokat az általános igényeket, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermekek érdekeinek figyelembe vételével megfogalmaz.

2 Gyermekkép

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk. Biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Úgy kívánjuk a gyerekeket nevelni, hogy:

- *szívesen járjanak óvodába, biztonságba, jól érezzék magukat*
- *testileg, lelkileg egészségesek maradjanak*
- *érzelmeikben gazdagodjanak, váljanak érzelmeik adekvát kifejezésére, mások érzelmeinek felismerésére*
- *legyenek toleránsak, együttérzők, segítők*
- *a hagyományok iránt legyenek fogékonyak,*
- *óvják a természetet*

3 Óvodakép

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének, és nevelésének feltételeit. Közvetlen segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és a tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának alakulását.

3.1 AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA:

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése. Az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

3.2 AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI:

- *övezze a gyermeki személyiséget: elfogadás, tisztelet, szeretet, és bizalom.*
- *a nevelés tegye lehetővé a gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.*
- *az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.*
- *a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az óvodai nevelésben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.*

Az alapelvek megvalósításának érdekében gondoskodunk:

- *a gyermeki szükségletek kielégítéséről. Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. Az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra. Az életkor és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről.*
- *a nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében*

biztosítjuk az önállóság megőrzését, nyelvi nevelését.

- *a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelme*

3.3 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- *Az egészséges életmód alakítása*
- *Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása*
- *Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása*

3.3.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

- *A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése*
- *A gyermek testi képességeinek, fejlődésének segítése*
- *Egészséges táplálkozás biztosítása (igények a központi konyha felé)*
- *Egészséges pihenés feltételei (fogmosás, pizsama, terem szellőztetés)*
- *Napi mese elalvás előtt.*
- *Környezeti higiénia, személyi higiénia nevelés.*
- *A gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása*
- *Szükség esetén szakemberek bevonásával speciális gondozás*
- *Egészséges életmód alakításában az óvoda és a család szokásainak összehangolása*
- *Az egészséget védő környezet formálása a családok bevonásával*
- *Az ökológiai szemléletmód alakítása kiterjed a környezettel való együttélésre neveléssel, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes és mesterséges környezetet is; Olyan szokásokat, és viselkedésformákat alapozunk, illetve azon képességek tudatos fejlesztésén munkálkodunk, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus együttélés, a helyes értékrendszer és a környezettudatos kialakításához. Nevelésünk célja a környezetünket érintő egyéni felelősség megalapozása, tudatosítása.*

Általános gyakorlatnak vezetjük be, hogy a gyermek óvodába érkezésével a szülőktől kérünk egy füzetet, megkérjük, írja le mindazt, amit úgy véli, gyermekéről tudnunk kell.

(pl.: születés, fejlődés, étkezési, alvási szokások, érzékenység, mentalitás)
Nagyon fontos adatokat tudunk így meg a gyermekekről. A füzet az óvodában marad, s további írásokat az óvónők készítenek bele.

(pl.: szokatlan viselkedés, megtorpanás, ugrásszerű változás, stb.)

A szoktatás időszakában ez a füzet komoly segítséget nyújt az óvónőknek. A

testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges.

A gyermek gondozásának alapja az óvónő és a gyermek közötti meghitt viszony, a természetes testközelség megléte.

Az óvónő a fokozatosság betartása mellett törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

Fontos, hogy az egy csoportban dolgozó felnőttek a szokások kialakításának pontos menetét azonosan végezzék.

A testápolás a gyerekek tisztasági igényének kialakítását szolgálja. (bőrápolás, kézmosás, WC használat, ügyelés a mosdó tisztaságára, fogmosás, zsebkendő használat, stb.)

Járvány esetén, ügyelünk a gyakoribb kézmosásra, a folyamatos fertőtlenítésre és a járványügyi szabályok betartására.

Étkezési szokások kialakítása, esztétikus terítés, kulturált étkezés.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás. A gyermek a napi tápanyagszükségletének 3/4 részét az óvodában kapja. Nagyon fontos tehát, hogy mit eszik. Mivel nincs saját konyhánk, csak részben tudjuk befolyásolni a táplálék minőségét.

Intézményünk külső vállalkozótól kapja az ételt. Étrendünket magasan

Képzett szakemberek állítják össze, egy-egy változtatásnál Meghallgatják véleményünket. Ha szükséges változtatás, jelezzük a konyha felé.

Az időjárásnak megfelelő öltözködésben, el kell érünk, hogy minden gyermeknek a réteges öltözködés érdekében legyen megfelelő mennyiségű ruhája. A pótruha az apróbb "balesetek" miatt is szükséges.

A mindennapi mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek.

Az időjárásról függően ugyan, de igyekszünk minél több időt a szabadban tölteni.

Természetes környezetünk ebben fontos segítséget nyújt. (sok zöld, hatalmas park).

A nagymozgások gyakorlásához sokféle eszköz szolgál. Kint az udvaron fa mászóakák, rugós hinták, létra, csúszda, egyensúlyozó gerenda.

Bent a teremben nagylabdák, ugráló, ugrószekevény. Naponta ügyelünk a rövid ideig tartó szervezett mikró, és makró csoportos mozgásra, lábstatikai feladatok végzésére is.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében.

Fontos, és sok éves állandó gyakorlatunk, a nagycsoportosok heti egyszeri úszása.

Tudatosan törekszünk rá, hogy gyerekek tartózkodjanak a lehető legtöbb időt a szabadban, délután is menjenek ki, kivéve a téli hónapokat a korai sötétedés

miatt. Az udvar elrendezése, és felszereltsége lehetővé teszi a minél tartalmasabb gazdagabb kinti életet.

Tavasszal és ősszel lehetőleg a testnevelés foglalkozások nagy részét is az udvaron tartjuk. Gondoskodunk arról, hogy gyerekek az udvaron is tudjanak vizet inni, műanyag poharak helyett minden gyereknek saját kulacsa van, amit víz szigetből a dajkák minden gyereknek feltöltenek.

A csoportszobák barátságossá, esztétikussá tétele nem csak ízlésközvetítés, hanem a gyerekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. Többféle játéktevékenységhez biztosítunk helyet. Fontos a kuckók szerepe, ahová el lehet vonulni.

A mosdókban minden gyermeknek jellel ellátott fogkeféje, pohara van. Nem hiányzik a körömkefe, mosdószivacs sem. A kéztörölők cseréje szükség esetén hetente többször is megtörténik.

Az öltözőben minden gyereknek jellel ellátott öltözőszekrénye van. A fésűknek is itt található a jellel ellátott külön helye. Az itt elhelyezett hirdetőtáblán tájékoztatjuk a szülőket a csoportban folyó tevékenységről, nevelési - fejlesztési elképzelésükről, eredményeinkről, és más egyéb fontos tudnivalókról.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnék.
- A zsebkendőhasználatot köhögéskor, tüsszentéskor is önállóan végzik.
- Önállóan eldöntik, miből mennyit esznek, merítenek, és vizet öntenek. Felszólítás nélkül használják a szalvétát.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek.
- teljesen önállóan öltöznek. Önállóan kötik be cipőjüket.
- Ruháikat önállóan hajtogatják, rakják el.
- Ügyelnek környezetük rendjére, saját külső megjelenésükre.

3.3.2 ÉRZELMI NEVELÉS, ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Célja: Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, kiegyensúlyozott családi légkör megteremtése. A gyermek – gyermek, gyermek – óvodapedagógus, a dajka - gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.

A gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül.

Egyszerre érvényesítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakítását, s teret engedünk önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

Teret engedünk a természetes társas szükségletek kielégítésének, s neveljük

őket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

Közös élményekre épülő tevékenységeket szervezünk, amelyek segítik a gyermek akaratának, önfegyelmének feladattudatának fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.

A gyermek nyitottságára építünk, arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés segítse elő, hogy a gyermek ismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz kötődés alapja.

A gyermek magatartásának alakulása szempontjából modell értékűnek tekintjük az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációját, és bánásmódját, viselkedését.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. A beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel segítse az óvodapedagógus a gyermek anyanyelvének fejlődését.

Feladataink

- *érzelmi biztonság, otthonosság, derűs szeretetteljes légkör megteremtése*
- *az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, óvodapedagógus-óvodapedagógusok és nevelő oktató munkát közvetlenül segítők (NOKS) kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze*
- *az énkép pozitív irányú erősítése*
- *az identitástudat megerősítése (családhoz tartozás, hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, szimbólumai és ünnepei)*
- *közösélményekre épülő tevékenységek gyakorlásával a társas kapcsolatok erősítése*
- *önfegyelem, konfliktus megoldó képességek fejlesztése*
- *A természetben és az emberi környezetbe mutatózó jó és szép felfedezésre, rácsodálkozásra való képességek fejlesztése*

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- *ismerjék az óvoda szokás és szabály rendszerét és ez tükröződjön a viselkedésükben*
- *legyenek képesek alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni*
- *nyújtsanak segítséget az arra rászorulóknak*
- *legyenek képesek konfliktus helyzeteket önállóan is megoldani*
- *életkorukhoz képest óvják a természetet, ápolják a növényeket, gondozzák az állatokat*

3.3.3 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

Célja:

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, ismereteinek bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Feladatai:

- *Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)*
- *A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.*
- *Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a felfedezés, a kitartás örömeit.*
- *A gyermek egyéni fejlődésének megfelelő tevékenység biztosítása. A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.*
- *Olyan tapasztalatok átéléséhez nyújtanak segítséget, amelyben a gyermek saját teljesítőképességét is megismerheti.*
- *Az óvodapedagógus, dajka tevékenységével ösztönözze a kommunikáció lehetőségeit*
- *A gyerekek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése és kibővítése*
- *Más országból érkezett gyerekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén (kultúrájuk tiszteletben tartása és megismerése)*

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- *Interakciójuk gazdag, kulturált, és érthető*
- *Emlékezetük pontos, képzeletük gazdag*
- *Nyitottak, kíváncsiak, érdeklődők*
- *Szívesen teljesítenek kisebb megbízásokat*
- *Figyelmük, feladatmegoldásuk kitartó*
- *Alakul fogalmi gondolkodásuk*
- *A kereszt csatornák működése, figyelemtartósága korának megfelelő*
- *Kérdésekre képesek adekvát választ adni*
- *bátran kérdeznek, verbális emlékezetük koruknak megfelelő*
- *Tud szemkontaktust teremteni és tartani*

3.3.4 Tehetséggondozás

Óvodánk sajátos arculatát adja, hogy a gyermekeink szüleinek 70%-a értelmiségi.

Ez a tény egyrészt nagy valószínűséggel öröklött képességeikben is megmutatkozik. Másrészt a családban szerzett ismeretek, inger gazdag környezet is előrehozhatja, felgyorsíthatja fejlődésüket.

Ezek a gyerekek fejlődési előnnyel rendelkeznek, ami korai intellektuális érdeklődésben mutatkozik meg.

Ezért programunkban indokolt a tehetséggondozásnak fokozott figyelmet szentelni.

Az óvodában megvalósuló tehetségfejlesztés

Az óvodánkban a tehetségfejlesztés sajátos körülmények között zajlik. A tehetségígéret, a tehetségcsírák felfedezése és fejlesztése a feladata az óvodapedagógusoknak.

Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéret megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjával folytatódik.

Az óvodánkban a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban, illetve a kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon. Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyermekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből. Természetesen ezek a tevékenységek is játékosak. Ez hozzájárul az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít.

A tehetséges kisgyermek korai jellemzői:

-A speciális képességek közül korán feltűnnek bizonyos művészeti és pszichomotoros képességek.

-A zenei tehetség igen korán megmutatkozó tehetségfajta. Öröklődik, egészen pici korban megállapítható.

-Meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú-és rövidtávú memória

-Az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra koncentrálni, figyelni

-Gyorsan kialakuló, és változatos, gazdag szókinccs jellemzi őket, gyakran olvasni is megtanulnak

-Fejlett képzelőerő jellemzi őket, amely megnyilvánulhat pl. korai szerepjátékokban

-Korai figuratív rajzolás, alkotó, konstruáló tevékenység

-A valóság és a fikció korai megkülönböztetése

-Korán kialakul a humorérzékük

-Idősebb társaival játszik, vagy fiatalabbakkal, akiknek „dirigálhat”, irányíthatja őket

-Jellemző rájuk az absztrakt gondolkodás (nyelvi kifejezőkészség, időviszonyok kifejezése)

-Megjelennek a matematikai készségek

- Megjelenik az önreflexió, a saját személyéről való tudatosság
- Szenvedélyesen érdeklődnek a közvetlen környezetükről, és a tágabb külvilágról is (emberek, tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése, világűr, stb.)
- Fejlett a koordinációs és finommotorikus képességük is
- Kiemelkedő a szociális, esetleg vezetői képességeik
- Magas szintű empátiás készséggel, szervezői, döntéshozói képességgel rendelkeznek
- Fokozottan energizáltak, kicsi az alvásigényük

Az eddig értelmezett tulajdonságok mellett azonban nem elhanyagolható, hogy szenvedélyes kíváncsiság velejárója bizonyos öntörvényűség.

A leggyakoribb tulajdonságok, melyek nehézséget okoznak:

- Erős kritikai érzék
- Fokozott energizáltság
- Makacsság - véghez akarja vinni amit, szeretne
- Nem foglalkozik azzal, ami nem érdekli
- Ha valami érdekli, nehéz elterelni
- Néha nehezen találja meg a hangot társaival
- Egyenlőtlen fejlődés

Az egyenlőtlen fejlődés okozta problémák:

Sok kiváló képességű gyermek harmonikusan fejlődik, de gyakori, hogy bizonyos területeken elmaradás tapasztalható.

A kontraszt akkor is erős lehet, ha "lemaradó" területén a gyermek korának megfelelő.

Automatikusan hajlamosak vagyunk a gyermek fejlettebb területének megfelelő szintet elvárni más területeken is.

Két jelentős területen gyakori a relatív vagy valóságos lemaradás. Pszicho motoros vagy érzelmi - szociális fejlődés területén.

Bonyolult, sok türelmet-rugalmasságot igénylő probléma, amely csak lassú eredményt mutathat. Az érzelmi biztonság szabadság légkörében a gyermek erős oldalára támaszkodva fejleszthetjük belátó képességüket.

Az Óvodai tehetséggondozás célja:

- Fejlesszük a gyermek erős oldalát, rendszerezzük és gazdagítsuk ismereteit, fejlesszük tovább készségeiket
- Erősítjük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket, amelyek kiegészítik a direkt fejlesztést
- Olyan légkört alakítunk ki a gyermek körül, amely őt elfogadja
- Megteremtjük a relaxáció, és pihenés feltételeit

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása*
- A gyermekek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kooperációs készségének, és kommunikációjának fejlesztése*
- A tehetségszűrés rendszerének kialakítása (tehetségcsírák beazonosítása, beavatótatás, mérés, eredmények értékelése,reflexió, kollégák, szülők tájékoztatása) Évenkénti felülvizsgálata, újratervezése*
- A munkálatokhoz a szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása*

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánkban 19 állandó alkalmazott dolgozik:

- 1 független vezető,
- 1 óvodatitkár
- 1 rész-munkaidős óvoda pszichológus
- 8 óvónő
- 4 dajka
- 1 pedagógiai asszisztens
- 1 konyhai kisegítő
- 1 rész-munkaidős udvaros

4.1.1 AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ISKOLAI VÉGZETTSÉGE:

Az intézmény 8 óvodapedagógusából 7 óvónő Ped.II. besorolással rendelkezik, 1 óvónő (életkora miatt) Ped.I. besorolással rendelkezik.

Az óvodapedagógusok munkája elfogadó, segítő, támogató attitűdje modelt és mintát ad a gyerekek számára.

Az együtt dolgozó párok jól kiegészítik egymást, ezen évek óta nem változtattunk, gyerek életében fontos az állandóság.

Az óvónők érdeklődése, személyiségi jegyeik különbözőek, van akinek zenei műveltsége magasabb, van akinek esztétikai érzéke, manualitása fejlett, van mozgás-testi nevelés terén nyújt többet az átlagnál.

Van felsőfokú nyelvtudással rendelkező óvónők is. Gyakran kérnek egymástól tanácsot, kölcsönösen elfogadják a segítséget.

Az intézmény egészére vonatkozó döntéseket mindig közösen hozza meg a nevelő testület, módosítások változtatások nem feltétlenül csak a vezetőől indulhatnak.

Pedagógusok közül 4 nek rendelkezik szakvizsgával.

Az összes dajka elvégezte a dajka képző tanfolyamot, munkájukkal színvonalasan és jelentősen hozzájárulnak a nevelő munkához.

4.2 TÁRGYI FELTÉTELEK

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az eszközök, a környezetünk lehetővé teszi mozgás és játék tevékenységünk kielégítését.

A tárgyak amelyeket a gyerekek használnak, számukra hozzáférhető módon a gyermekek biztonságára figyelve vannak elhelyezve.

4.3 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

- *A gyerek egészséges fejlődését, fejlesztését a napi rend és a heti rend keretében biztosítjuk. Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységet tervezünk.*
- *A napi rend igazodik a kü*
- *lönöző tevékenységekhez, a gyerekek egyéni szükségleteihez valamint tekintettel van a helyi szokásokra igényekre.*
- *A tevékenységekben a harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét.*
- *Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepet biztosítunk. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel. egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást segítő egyéb munkatárssal.*
- *Óvodánk a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési programmal működik. A gyerek nevelését a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg.*
-

5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai

5.1. Játék

5.2. Vers, mese, irodalmi nevelés

5.3. Ének, zene, énekes játék, zenei nevelés

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka, vizuális nevelés

5.5. Mozgás, testi nevelés

5.6. Külső világ tevékeny megismerése

5.7. Munka jellegű tevékenységek

5.1. JÁTÉK

Az óvodában a szabad játék a leghatékonyabb eszköz a gyermek nevelésére. Kiemelt tevékenység, mely biztosítja a gyermekek önmegvalósítását.

Céljaink:

- A szabad játék, mint örömforrás erősítse a gyermek pszichikumát, kreativitását, adjon hosszantartó, zavartalan élményt, járuljon hozzá a kiegyensúlyozott, boldog óvodáskor megéléséhez
- Gyermekeink számára legyen a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, mozgást az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység
- A szabad játék biztosítása legyen a szocializáció elsődleges színtere

Feladataink:

- A szabad elmélyült önkéntes, spontán játék lehetőség biztosítása
- A játék feltételrendszerének megteremtése, hely, idő, eszköz, megfelelő csoportlétkör, élményszerző lehetőségek a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő eszközök, anyagok biztosítása
- A társas kapcsolatok fejlesztése: szeretet, barátság, empátia, tolerancia, szerepvállalás
- A gyermek számára az érzelmi biztonság megteremtése, a kérdezés, a beszélgetés, mozgásszabadság biztosítása
- A szabad játékban biztosítani kell az óvodapedagógus utánoszható mintáját, mely lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolat kialakulását
- Az óvodapedagógus a játék folyamatába bevonható társ, segítő, kezdeményező mintát kell, hogy mutasson
- Az óvónői kreativitásra, tapasztalatára építve a játékeszközök folyamatos fejlesztése
- Játéktevékenység megszervezését biztosítjuk mozgásos játéklehetőségekkel
- Fejlesztjük a gyermekek személyiségének differenciált fejlesztését játéktevékenységen keresztül, fejlettségtől függő, fokozódó komplexitású játékok, megtanításával, megszerettetésével

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése, a fejlesztés várható eredménye

- A jó napirend kialakításával biztosítjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, hosszantartó zavartalan játékidőt és a gyermekek számára a fejlettségüknek megfelelő játékeszközöket a megfelelő csoportlétkörben.

- A gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszköz élményszerző lehetőségek álljanak a gyermekek rendelkezésére. A játékeszközök folyamatos bővítésére és fejlesztésére törekszünk.
- A szabad játékhoz megfelelő helyet, egyszerű alakítható, gyermeki fantáziát kibontakoztató anyagokat, eszközöket, játékszereket biztosítunk, melyek lehetőséget adnak a különböző játékformákhoz: gyakorló játék, szimbolikus szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, szabályjáték, konstruáló építőjáték, udvari játék.
- Az óvónő tudatos irányító, segítő jelenléte mindig a játszó igényeihez igazodik, utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- Az óvónő szituáció érzékenysége segítse elő a különböző fejlettségű és képességű gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
- Mindegyik tevékenységi forma alkalmas környezeti attitűdök alakítására, a zöld tartalmak megjelenítésére, közvetítésére, tudatosítására, azaz a fenntarthatóság szempontjából fontos kompetenciák fejlesztésére.

A fejlődés várható eredmény óvodáskor végére

- A tartalmas játék megvalósulása érdekében óvodáskor végére a gyermekek képesek a társakkal való együtt játszásra.
- Játékukban dominál a szimbolikus szerepjáték.
- Képesek a szabályok normák elfogadására, betartására, önálló szabályozására.
- Tiszteletben tartják egymás játékát.
- Ismerik és alkalmazzák az udvarias magatartás formáit a játék során.
- Az óvónő egész személyisége, kommunikációja modell értékű az együtt játszás során.

A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei a 3-4, 4-5, és 5-6-7 éves korban:

- gyakorló játék
- szimbolikus szerepjáték
- építő játék, konstrukciós játék
- szabály játék
- dramatizálás, bábozás

Gyakorló játék

Ezt a játékot a funkcióöröm vezérli. Célja maga a tevékenység, pl.: tologatja az autót, egymás tetejére rakja a kockákat, a homokot egyik edényből a másikba önti.

Az éppen kialakult tevékenységformákat gyakorolja fáradhatatlanul. Ugyanakkor megtanulja a tárgyak fizikai jellemzőit, pl.: formáját, részét, stb. Néha pillanatok alatt szétszerelik az autót, s közben olyan tapasztalatokat szereznek, hogy csavar kicsavarható, vagy a kerék leszerelhető, de kerék nélkül nem gurul az autó stb.

A gyakorló játék fajtái:

- a hang és beszéd gyakorlása
- mozgást gyakorló játékok
- játékszerek és eszközök rakosgatása

A gyakorló játék már megjelenik csecsemőkorban, de megmaradhat óvodáskorban is. De 4 éves kor után a gyakorló játék tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei

Fejletlenek, tapasztalatai, ismeretei, élményei szegényesek, vagy amikor egy új játékszer használatát még nem ismeri, és a sikeres játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulációra van szüksége.

A gyakorlójáték jelentősége az a derű, amely a gyakorlójáték kísérőjeleként a gyermekben szétárad, segíti a gyermek egyéni-égének kialakulását. A gyakorlójáték közben szerzett sikerélmény növeli önbizalmát. A manipuláció közben fejlődik a gyermek kez ügyessége.

Szerep játék

Ebben a játékformában már nem a tevékenység gyakorlása, hanem a képzelet játsza a főszerepet. Az emberi tevékenységeket, kapcsolatokat kutatja, a felnőttek világát akarja megismerni. Ez a játékforma társas akkor is, ha egyedül játsza a gyermek, mert a játékban társas helyzeteket idéz fel. Ha nincs partnere, képzeletben teremti meg a társat. Egyszerű szerepet alakít, felcseréli magát másvalaki személyével (pl.: a rendőr, a fodrász, a bolti eladó, az apa, az anya) szerepét vállalja. A gyerekek többsége játékaikban eljátszák minden őket érő örömet, élményt, haragot, bánatot, vágyat. Így újra, meg újra átéli kellemes vagy kellemetlen tapasztalataikat. Tehát a szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta.

Mert:

"A gyermekek belső világában (lelkében) egyre nő a nyugtalanság és a bizonytalanság, mert a megélt ellentmondások által szétdarabolt külső És belső valóságot nem képesek önmaguk számára "belülről" rendezni. Egyre erősödik bennük a biztonság iránti igény, a belső képek, tapasztalatok kivetítése, tisztázása, azaz megértése iránti vágy. A gyermekek csak ezután lesznek képesek ismét nyugodtan befogadni és feldolgozni a szüntelenül feléjük áramló ismeretlen hatásokat és benyomásokat. "

3-4 éves korban a gyermekek már képesek olyan szerepjáték eljátszására, amely egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyekben a résztvevők különböző jellegzetes műveleteket végeznek, különböző szerepeket töltenek be.

4-5 éves korban tartósan kialakul kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye. A gyakori szerepcserét és az eszközökhöz ragaszkodást fölvaltja a szerephez való kötődés. A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek. Már képesek egyszerűbb közös játékokat megszervezni.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét, és különböző kapcsolatait. Önálló ötletekkel tervezik meg a közös játékukat. Önállóak a szerepek kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, betartják a játékszabályokat. A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Szerepjátékuk során kedvük szerint bújhatnak az általuk kitalált szereplőkre jellemző ruhákba. Használhatják a jellegzetes eszközöket játékuk, szerepük átéléséhez, élményeik ki-, és újrajátszásához. Ehhez folyamatosan biztosítjuk és bővítjük a kiegészítő eszközöket. Fejdíszekkel állatok, mesék szereplőinek „bőrébe” bújhatnak.

Szabályjáték

Ezt a játékot kiforrott szabályok szerint játsszák. Vannak: mozgásos, és értelemfejlesztő szabály játékok.

- Mozdós szabály játékok:

Dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, Labdajátékok, mozgásos verseny játékok - Értelmi képességeket fejlesztő játékok:

Az érzékelést, megfigyelést, figyelmet, emlékezetet, probléma megoldást, ismereteket gyarapító játékok.

A szabály játékok nevelőértéke

A mondókás és dalos játékok fejlesztik szépérzéküket, formálják zenei ízlésüket Dalos játék közben a gyermekek biztonságérzete erősödik, és fejlődik alkalmazkodó képességük. A játékos helyzetek, a szerepvállalás, a "nem létező" elképzelése fejleszti képzeletüket. A mozgásos játékok többsége a mozgásfejlesztésen kívül hozzájárul az érzékelésük, tapintásuk, hallásuk fejlesztéséhez. De fejlődik a gyermekek akaratereje, kitartása, önuralma, felelősségérzete,

Kudarctűrése is a szabály játékok játszása közben.

A 3-4 évesek csak azt a szabály játékot játsszák szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség. (pl.: körjáték).

4-5 éves korban már olyan szabály játékot is tudnak játszani, amelyben egyéni kívánságaikat egyeztetniük kell, és már kell szabályt is betartaniuk.

5-6-7 éves korban már szeretik a nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő szabály játékokat is. Már képesek betartani a bonyolultabb szabályokat is a játékban. Egymást is figyelmeztetik a szabályok betartására.

Barkácsolás

Mi felnőttek mindig szem előtt tartjuk, hogy a játék szerepjáték elsősorban, és nem barkácsolás. Azért készítünk ezt-azt, hogy legyen mivel játszani, és nem önmagáért barkácsolunk. Nem mondjuk meg, hogy mit csináljanak, hanem abban segítünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit elkészíteni. Viszont az egyes technikákat, az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot megmutatjuk nekik.

3-4 éves korban a barkácsolás előkészítéseként a gyermekek bevonásával készítünk kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket. Az elrontott játékok javítását a gyerekek között végezzük. Így természetes lesz a gyermekek számára, hogy a hibás eszközöket megjavítják.

A 4-5 éves gyermekek már segítenek nekünk a játékok megjavításában. A gyerekekkel együtt megbeszéljük, hogy milyen kiegészítő játékra van szükség. A szükséges kiegészítő játékok elkészítésében segítünk nekik.

5-6-7 éves korban már a gyermekek maguk kezdeményezik a szerepjátékukhoz, a bábszínházukhoz, vagy a dramatizálásukhoz szükséges kellékek elkészítését. A maguk által választott módon és eszközökkel barkácsolnak.

A technikákat koruknak, képességüknek megfelelően választjuk ki, és fokozatosan ismertetjük meg őket a bonyolultabb eljárásokkal.

Segítjük a gyermekeket az önálló alkotásban, munkájukat folyamatosan pozitív szemlélettel értékeljük, és buzdítjuk őket az újabb és kreatív alkotásokra. Ezzel fejlesztjük problémamegoldó képességüket, gondolkodásukat, sík-, és térlátásukat, matematikai relációkra hívjuk fel a figyelmüket és közben bővítjük szókincsüket is.

Konstruáló, építő játék

E játék jellemző mozzanata, hogy gyerekek kockákból, és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, egyéb tárgyakat hoznak létre. A konstrukciós játék legnagyobb pedagógiai értéke: a gyermekek kreativitásának, problémamegoldó készségének, ügyességének, önbizalmának, esztétikai érzékének, társakkal való együttműködő készségének fejlesztése.

Hagyományos konstrukciós eszköz a régebben építőkockának nevezett építőelem. (kisebb és nagyobb méretben). A nagyobb elemekkel a szőnyegen játszanak, a kisebb méretűekkel inkább az asztalon konstruálnak. Még igen kedvelt konstrukciós játék a LEGO, a Babilon, a Gabi építő. stb.

Már a 4-5 éves gyermekek is gyakran alkotnak bonyolult építményeket, de ezeket a produktumokat még nem képesek megismételni.

Az 5-6-7 éves gyermekek már önállóan, saját ötleteik alapján hozzák létre alkotásaikat. Természetesen minta után is konstruálnak, s ezek az alkotások a választott modellt egyre pontosabbak közelítik meg. A nagyok konstrukciós tevékenysége sokoldalú kapcsolatban van társaik szerepjátékával is.

Dramatizálás, Bábozás

Dramatizálás

A szerep játékot gazdagítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. A meseélmény nyomán a gyermekek játékában gyakran felbukkannak meseelemek. (Főleg olyanok, amelyek feszültséget, majd a feszültség oldását hordozzák pl.: félelem-menekülés). Ez félreérthetetlen jele annak, hogy a

gyermek a mesére rá van hangolva, mert a benne működő vágyak, szorongások, feszültségek, egyeznek a meséivel. Ilyenkor ha kezdeményezik a mese eljátszását, tapintatosan segítjük őket. Nem várunk tőlük kerek egészet. A játék hosszú időn át csiszolódik, mert hol megfélekednek róla, hol újra feléled. Irodalmi élményüket gyakran saját ötleteikkel, fantáziájukkal gazdagítva akarják újra átélni. Különböző kellékekkel segítjük a választott szerepbe való beleélésüket (pl.: a nyuszt megszemélyesítő gyermek két nagy papírfület, a kakast játszó nagy piros tarajt kap stb.)

Már a kiscsoportos gyerekeknek is lehetővé tesszük, hogy megismerkedjenek a különböző kellékekkel.

A dramatizálás értéke: a dramatizálás fejleszti egyre finomabb nagymozgásukat, saját testükről alkotott képüket. Megismerik testrészeiket, és az azokkal végezhető mozgásokat. Fejlődik és finomodik látásuk, hallásuk, gazdagodik verbális kifejező készségük.

A dramatizáláshoz szükséges kellékek készítése közben fejlődik finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk és gazdagodik szókincsük.

Bábjáték

A bábművészet nem kizárólagosan "gyermekműfaj". Az óvodás korú gyermek bábélménye azonban gyökeresen különbözik minden más korosztályétól. Ugyanis a 3-6 esztendő gyermek számára a bábu élőlény, s a jelenet, amelyet a bábok játszanak el, maga a valóság. Az óvodás korú gyermekek a bábót élőlénynek vélik, aki saját hangján beszél, saját erejéből mozog.

A bábjáték pedagógiai jelentősége:

- A bábjáték feloldja a gyermek gátlásait, és megnöveli önbizalmát.

Ugyanis a gyermek a kezére húzott kis tehetetlen bábbal szemben bizonyos fokú fölényt érez. Hozzá viszonyítva önmagát hatalmasnak, mindenre képesnek tartja. A gyermek bábbal a kezén bátran beszél és mozog, mert szerinte nem Ő, hanem bábuja az, aki a színpadon szerepet mond.

- A bábjáték a szerepelni szerető gyermek számára biztosítja a társadalmi szempontból megfelelő formát. Ugyanis a gyermek helyett a báb az érdekes, "akivel" azonosul ugyan, de burkolt formában mégis ő hat a környezetére.

- A bábjáték igazi kifejezőeszköze maga a mozgás, mely vizuális élményt

is jelent a gyerek számára.

A bábok célszerű, kifejező mozgását játékosan gyakoroltatjuk a gyermekekkel. A bábjáték szövegét viszont nem tanítjuk be szó szerint. Kézméretüknek megfelelő tenyérbábót adunk a gyermek kezébe. Megismertetjük őket a síkbábokkal, azok használatával, amit később maguk is elkészíthetnek. Ujjbábokkal, kézbábokkal, síkbábokkal tetszés, és ötlet szerint bábozhatnak a gyerekek.

Az óvodás korú gyermek képekben, és nem fogalmakban gondolkodik. Ezért számára a "jó" és a "rossz" túlságosan elvont, nehezen megközelíthető kategóriák, amelyeket automatikusan a képileg jól rögzíthető "széppel" és "csúnyával" helyettesít. Ezért ügyelünk arra, hogy pozitív szereplőt helyettesítő bábok szépek, a negatív szereplőt helyettesítő bábok pedig mindig rútak legyenek.

Arra törekszünk, a bábozás mindvégig játékot jelentsen számukra, ezért oldott légkört igyekszünk biztosítani a bábozáshoz is.

A bábok mozgatása közben fejlődik a gyermek szem-kéz koordinációja, finommotorikája. Fejlődik észlelése, szenzomotorikus képessége, valamint térpercepciója. Ezen tevékenységek közben használja az általa ismert verbális kifejezéseket is.

A bábkészítő tevékenység is fejleszti a gyermekek finommotorikáját, a szem-kéz koordinációját, szókincsét.

Udvari lehetőségek

Igyekszünk kedvező feltételeket biztosítani az udvari játékhoz annak érdekében, hogy szabad levegőn történő játék minél több örömet nyújtson gyermekeinknek. Ezért fontos feladatunknak tartjuk, az udvari játékok fejlesztését. Az udvaron lévő játékok már korszerű fa mászókák, különböző nehézségi fokúak, hogy minden korcsoport használni tudja. Babaházunkat (mivel zártfalú) az udvari játékeszközök tárolására használjuk. A gyermekek különböző igényeit figyelembe véve úgy alakítottuk ki a játszóterületet, hogy egyszerre legyen lehetőség mozgalmasabb és nyugodtabb elfoglaltságra.

Az udvar aszfalttal borított részén (ez felújításra szorul) rollerezhetnek, talicskát tolhatnak a gyerekek. A lebetonozott út egy szakaszán, a "zsákutcában" krétával rajzolhatnak.

Az udvar közepén van a focipálya. Ha nem fociznak a gyerekek, akkor az udvar közepén jó lehetőség van a különböző labdajátékokra. A labdajáték fejleszti a gyerekek ügyességét, mozgáskészségét, fogáskészségét, szemmértékét. Ezért nagyon ügyelünk arra, hogy ne kedvetlenítsük el őket a labdázástól.

A homokozó a gyerekek egyik legkedveltebb játékhelye az udvaron. Így a gyerekek többsége jó idő esetén a homokozóban játszik. Már a kiscsoportos gyermekeinknek megtanítjuk, hogy úgy játszanak a homokkal, hogy társuk, vagy maguk fejére, szemébe ne kerüljön homok. A homokozóban egyaránt

kialakulhat gyakorlójáték (homok-öntözgetés egyik edényből a másikba), szerepjáték (sütés-főzés vendégvárás, családjáték, vendéglős játék stb.), konstrukciós játék, valamint barkácsolás.

A homokozóban is igyekszünk a játék örömét fokozni, közben a gyermekek személyiségét formálni, társas kapcsolatuk alakítását segíteni. Figyeljük a gyermekek játékának minden mozzanatát, és felhasználjuk az abban rejlő lehetőségeket. A homokozóban szitálás, homokszórás, homoköntözgetés közben sok ismeretet szereznek a homok fizikai és kémiai tulajdonságaival kapcsolatban.

Tapasztalatot, szereznek mennyiségről, a különböző méretű vödrök, poharak űrtartalmáról, tapadásról, formálhatóságról stb. A homokozóban töltött idő igen hasznos, ezért ügyelünk arra, hogy kellemes érzelmek kapcsolódjanak a homokozóban történő játékhoz. Ezért nem élezzük ki, hanem elsimítjuk az apró nézeteltéréseket a homokozóban.

Az óvónő játéka a gyermekkel

Az alapprogram szerint "a kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus". Utánzó mintát ad játéktevékenységre, majd amikor már a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtő, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. Ezeket a gyermekek által kezdeményezett "szabad játékokat" mi óvónők külső szemlélőként, értő megfigyeléssel követjük. Néha mi is kezdeményezünk játékokat a gyerekekkel. Ezek a játékok nevelési célzatú, vagy tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységek (pl.: értelemfejlesztő szabály játékok, dominók, logikai játékok, barkochba játékok, nyelvi játékok). Ezekben a játékokban is, a gyermekek önkéntes alapon vesznek részt. Mivel mi kezdeményezzük a játékot, itt nagyobb a mi óvónői szerepünk, felelőségünk, de ötleteinket, javaslatainkat a gyermekek előző megnyilvánulásaihoz igazítjuk.

Akkor is mi kezdeményezzük a játékot, ha ezzel segíthetünk olyan gyermekeket, akiknek alig van önbizalmuk. akik úgy érzik, hogy nekik semmi sem sikerül.

Általunk kezdeményezett ölbéli játékkal igyekszünk kielégíteni szeretetszükségletüket, mert ebben sok gyerek frusztrálódik. Így még nagycsoportos korukban is játszunk velük ölbéli játékot, hiszen a testi kontaktus a biztonságérzetüket alakítja, fejleszti.

Az óvodában fontos a szabad játék hangsúlyának érvényesülése.

A játékirányítás ajánlott módszerei

A játék a gyermek alapvető tevékenysége, és a nevelés fő eszköze, amely csak tervszerű, tudatos, de indirekt irányítás mellett nevelő hatású. Ezért feladatunknak tekintjük, hogy megteremtsük a tartalmas játékfeltételeket:

Ennek érdekében a különböző játékfajtákhoz (gyakorló játék, szerep játék, építő játék, konstruáló játék, szabály játék, mozgásos játék, dramatizálás és bábozás) nyugodt légkört és megfelelő számú és minőségű eszközt, valamint élményt biztosítunk.

A gyermekek játékfejlettségéhez igazodva gondoljuk át a játszóhelyek kialakítását, amit a változó játékigényekhez, játék-témához, a játék tartalmi változásaihoz lehet igazítani.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek folyamatosan érezzék, tapasztalják jelenlétünket, anélkül, hogy játékuk spontaneitását megzavarnánk. Külső szemlélőként, értő megfigyeléssel követjük a gyermek játékát. Így figyelemmel kísérjük a csoport hangulatának, egymáshoz való viszonyulásának, játékbeli magatartásának alakulását és ennek megfelelően választjuk meg irányító módszereinket. Így a játékban a gyermekek szabadságának határai mindaddig terjednek, amíg a másik gyermek érdekei nem sérülnek.

Ezért az agresszivitást és a rongálást nem engedjük meg. Ha külső szemlélőként azt tapasztaljuk, hogy a gyermekek igénylik segítségünket, mert a kialakult konfliktust nem sikerült megoldaniuk, vagy ha a kialakult szabályokat valamelyik gyermek rendszeresen megsérti, vagy ha egyszerűen segítő javaslatra van szükségük, akkor segítséget adunk a gyermekeknek. Így a kisebb gyermekek rendezetlen és sokszor a társai játékát zavaró tevékenységét és mozgásait a gyakorló játék segítségével beillesztjük az óvoda közösségi rendjébe.

Így a maga választotta tevékenységet (pl.: homokszitálás egyik vödörből a másikba, torony felépítése, lebontása="a magadét építsd, s azt bontsd le", kocsik húzogatás stb.) gyakorolhatja pozitív érzelmek kíséretében. Így büntudat nélkül játszhat, hiszen nem zavarja társai tevékenységét.

Segítséget adhatunk a gyermekek szerepjátékához is. Pl.: segítjük őket a játékhelyzetek kiválasztásában, szerepek kiosztásában. Így felhívjuk a gyermekek figyelmét a jelentéktelennek látszó szerepek érdekes tartalmára is. A félénk gyermekeket igyekszünk bevonni a játékba, s ügyelünk arra is, hogy ne kényszerítsenek rájuk nemkívánatos szerepet.

A szabadjáték irányítása közben gyakran tapasztaljuk, hogy némelyik gyermek - mivel olyan nagy feszültséget vált ki bennük a játék - nehezen tudja tiszteletben tartani a játékszabályokat. Ugyan nem marasztaljuk el ezeket a gyerekeket, de figyelmeztetjük őket ismételten a szabályok betartására. Kialakítjuk az együtt játszás szokásait is. Ezt a szoktatást

játékosan csináljuk, pl.: szőnyeg az úttest, itt mehetnek az autók. A parketta pedig a járda, itt közlekednek a gyalogosok.....

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Már önállóak a játék előzetes közös megtervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és egyéb eszközök megválasztásában. Már képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét, és a különböző kapcsolatokat. Képesek elfogadni egymás javaslatát a közös játékban. Saját ötleteiket olyan módon igyekeznek elfogadtatni társaikkal, hogy azok azt is el tudják fogadni. Képesek saját akaratukat alárendelni a játszóközösség akaratának. Vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Tudják vezetni a közös játékot, de tudnak engedelmeskedni is a játszótársaknak. Azt is megértik, hogy nem szoríthatják háttérbe a félénk, visszahúzódó gyerekeket, és nem kényszeríthetnek rájuk pszichés alkatukkal ellentétes szerepeket. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani 1-1 kedves játékszerről, és tudnak várni akár 10-15 percet is a kívántjátékszerre. A játékcsoporthoz tartozók között tartós és szoros kapcsolat alakul ki. A barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze. Így a gyerekek maguk kezdeményezik a szükséges kiegészítő elkészítését a maguk által választott módon. A nagyoknál az építés, a konstruálás gyakran szerep játékhoz kapcsolódik. Így az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy az általuk létrehozott építmény, konstrukció hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. A konstrukciós elemekből a valóságos tárgyakhoz, játékszerekhez, vagy egyszerű modellekhez hasonlót tudnak már készíteni. Bonyolultabb szabály játékok megtanulására, és gyakorlására is képesek. A szabályokhoz ragaszkodnak, s egymást figyelmeztetik a szabályok betartására. Felelősséget éreznek csapatuk játékeredménye iránt. Tudják, hogy az ő viselkedésüktől és ügyességüktől függ a csapatuk győzelme. De tudják azt is, csalni semmikor sem szabad. „Legrövidebb út az egyenes út.” Tudjuk azt is, hogyha nyernek, lehet örülniük, de nem csúfolhatják vesztes társaikat. Azt is tudják, ha veszítenek, akkor sem szabad elkeseredni. ("veszíteni tudni kell"), és nem szabad feladni azt a reményt, hogy majd egyszer nyerni is fognak.

Funkcionális eszközök

Mozgásfejlesztés eszközei:

Nagymozgások fejlesztése: táblakréta(ugróiskola),dramatizáláshoz különböző kellékek

Egyensúlygyakorlatok eszközei: rollerek, biciklik, fa mászóka kötélletrával, rézsútos létrával

Finommotorika fejlesztése: gyurma, építőjáték, szövőjáték, puzzle, Gyöngyfűző, gyöngyök, papír, olló, Tüsi játék, Ritmus és gyöngyök

Testséma fejlesztés eszközei:

Kellékek daljátékokhoz, Babafürdetéshez, öltöztetéshez babakád, babaruhák,

tükör a Ki vagyok én játékhoz, lepke ujjbáb a Melyik testrészünkre szállt a lepke játékhoz, labda

Percepciófejlesztés eszközei:

Kréta, képes lottó, dominó, építőjáték, Differix, Pötyi játék, labdajátékok, gyurma, gyöngyök, apró figurák zacskóban,

Szem-kéz koordináció fejlesztése:

Ritmus és gyöngyök, babzsák, kugli, gyurma, szövőjáték, gyöngyök, barkácsolási eszközök, Nagy pecektábla

Szem-láb koordináció fejlesztése:

Kréta, karikák, csengő, focilabda,

Rész-egész relációk felismerése:

Játékkockák, képes kirakó kockák, puzzle játék, egymásba rakható

játékszerek (hordó építő), egymásra helyezhető játékszerek (torony építő, tengelyre fűzhető játékszerek (piramis), összerakható figurák

Játékeszközök

"Fontosak a játékszerek, a játékeszközök, kellenek a korszerű berendezési tárgyak, de az alapvető, a meghatározó mégis az óvónő és az együtt játszó gyermektársak"

Stöckert Károlyné (Játéksz pszichológia 2381)

Így igen fontos a vidám légkör, a gyermekekkel való lelkiismeretes törődés, képességeik kitartó türelmes fejlesztése, önbizalmuk fejlesztése és óvodásaink tudatos felkészítése a küzdelmekre.

Gyakorlójáték

Autók, babakocsik, babák, építőkockák, toronyépítő, hordóépítők, gyöngyök, fonalak, baba edények, húzogató állatfigurák, játékvasalók, mozaikjáték,

Szerepjáték

Konyhaszekrény, babatűzhely, asztal, szék, babakád, babaágy, terftők, edények, evőeszközök

Játéksütemények, játéktészták, vasalók

Boltos játék: mérleg, pénztárgép, bevásárló kocsi, játékgyümölcsök, konzervek, játéksajt, bevásárlótáska, erszények, játékpénzek

Orvos játék: fehér köpeny, játék hordágy, játékinjekciók, lázmérők, ceruza, papír,

Fodrászos játék: tükör, fodrászbúra, fodrászköpeny, fésülködő kendő, fésűk, hajcsavarók

Közlekedési játék: autók, repülőgépek, helikopterek, rendőrsapkák, tárcsa, házak, vonat, mozdony, alagút, sorompó.

Barkácsolás: barkács felszerelés, kincsesláda, kel/ékes láda,

Építő játék: építőelemek, házak, kerítések, kartondobozok Konstruktív játékok:

Legó, Babilon, Jáva, Gabi építő játékok, Korong,

Tüsi, Fémépítő, Pötyi játék

5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

A tevékenység célja:

A gyermek érzelmi-, értelmi és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása a meseélmények és a versek, rímek zenei csengésével.

Feladatok:

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.

Az irodalmi anyagok igényes válogatása, összeállítása az óvónők feladata. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élményt, ezért a mű választásában érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

A 3-4 évesek vers, és meseanyagát népi és népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákból, rigmusokból, klasszikus és kortárs költőink műveiből, ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze.

A szemléletesebb előadásmódhoz alkalmazzuk a technikai eszközöket: pl. hangok, hangeffektusok, zenei részletek beillesztésével, meghallgatásával.

4-5 éves korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Vidám, humoros versek, klasszikusok, és a mai magyar költők népművészetű ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei is szerepelnek válogatásunkban. A mesék már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-realisztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok, és a kortárs magyar írók meséi is.

Az 5-6-7 éves gyermekek versanyagát gazdagítjuk a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismertetjük őket olyan közmondásokkal, amelyeket környezetük gyakran hangoztat. Bátrabban tervezünk lírai verseket. Ez a kor a mesehallgatás igazi ideje. Állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus realisztikus meséken át épülnek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. Meseregényeket is szívesen hallgatnak a gyerekek, amit folytatásokban, napokon keresztül izgatottan várnak.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).

A 3-4 éves gyermekek első versélménye a mondókához, ölbeli játékokhoz az óvodába kerüléskor fűződnek. A gyermekeknek nagy élvezetet jelentenek a népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, mert a felnőtt ölében, teljes biztonságban hallgatják. A gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában sokat jelent ez a többször átélt fizikai kontaktus. Minél több lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére.

Fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. A gyermekek szívesen vesznek részt a többször meghallgatott mese dramatikus feldolgozásában. Először a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerűbb meséket. Gyakran mutatunk be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket. A bábok számát fokozatosan növeljük.

A dramatikus játékokhoz, vershez, csak kellékeket használunk, ez elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

A nagycsoportos korú gyermekek az óvónővel együtt báboznak, dramatizálnak minél több alkalommal, a kisebbeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát, és 10-14 új mesét ismernek meg.

A 4-5 éves gyermekek igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit, kialakul bennük a mese, vers szeretete. Ilyenkor megjelenik arcukon a megfelelő áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul az ismert mondókák, halandzsaszerű kiolvasók ismételtetése, valamint mesélés, bábozás. Az új verseknek kapcsolódniuk kell a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához. 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, és 10-14 új mesét ismernek meg.

5-6-7 éves korban 4-5 kiolvasóval gazdagítjuk a nagycsoportosok mondókarepertoárját. Minden alkalmat megragadunk kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. A gyerekek játszanak a rímes találós kérdésekkel, együtt alkotnak rím játékokat.

A 15-20 új vers bemutatása a gyermekek élményeikhez kapcsolódik. Az előző években tanult verseket ismételtetik. Ügyelnünk kell a szavak pontos tiszta ejtésére, az értelem szerinti hangsúlyozásra. Kerüljük az éneklő hanglejtést. Az ismert, egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Folytatásos meséket inkább a délutáni pihenés előtt olvasunk. A gyerekek próbálkoznak a mese önálló befejezésével, új mesék kitalálásával.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A gyerekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket a bábjátékokban, dramatikus játékokban. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A mese, vers, bábozás, dramatikus játékok a nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei. Ezen keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, légzéstechnikát, a tiszta beszédhallást, és a nyelvtanilag helyes beszédet.

A népi mondókák segítségével tisztítható a magán és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja.

Lehetőséget ad a gyermekek számára a nyelvi humor alkotására, megértésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset, és 15-20 mesét.
- Szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk szórakoztatására is.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Egyenként vállalkoznak a mesék, versek és a mondókák elmondására

Funkcionális eszközök felsorolása

bábok

jelmezek

fejdíszek

5.3 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Mottó:

***„Van a gégétekben egy olyan hangszer,
Mely szebben szól a világ minden hegedűjénél,
Csak legyen, aki megszólaltassa”.***

(Kodály Zoltán)

Ének-zene, énekes játék: a környezet hangjainak megfigyelése, éneklés során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható.

Területei:

- éneklési készség fejlesztése
- zenei hallás fejlesztése
- belső hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztése
- tempóérzékelés - mozgásfejlesztés

Óvónő feladata:

- adott életkornak megfelelő énekes
- zenés anyagok megismertetése, zene élvezete
- mindennapos mondókázás, énekelgetés lehetőségének megteremtése

- különböző helyeken a lehetőség biztosítása (udvaron, kiránduláson, játék közben)

Célunk:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése,
- zenei ízlésformálás,
- a gyermekek zenei élményhez juttatása, zenei anyanyelvük megalapozása,
- zenei képességek, készségek alakítása, mozgáskultúra fejlesztése.

Feladat:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése,
- zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése,
- zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással,
- éneklési készség fejlesztése
- esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel
- komplex képességek fejlesztése
- szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése

Már a kisgyermek is szívesen hallgatja édesanyja énekét, részt vesz az ölbeli játékokban. Az óvoda felszabadultan halandzsázik, énekel az udvaron, játék közben, elfelejtve búját-baját. Az ének örömforrás, a természetből, a néphagyományból táplálkozik. Derűt, jókedvet s a pozitív emberi kapcsolatokat sugározza. A testi-lelki, szociális betegség megelőzésében szerepe lehet, hiszen önismeretet és személyiségfejlesztést nyújt. Alkalmas azonban sérült funkciók korrekciójában. A zene felszabadít a gátlásoktól, koncentráció képességet javít, figyelemre szoktat, fejleszti a közösségi érzést. A zenei nevelés feltételeit az óvónő teremti meg a nyugodt légkör, az elegendő idő és hely biztosításával.

A zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése:

A gyermekek zenei anyagát elsősorban az énekes-mondókás, és népi játékok foglalják el. Nincs kötelezően előírt dalanyag, ezért nagy az óvónő felelőssége. A kisgyermek egyszerű utánzó mozgásos játékokra képesek. Ezért óvodába lépéskor egy, majd kétszemélyes ölbeli játékkal ismertetjük meg őket. A táncmozdulatok általában guggolásból, billegésből, térdrugózásból állnak. Az

egyenletes lüktetést változatos formában gyakoroltatjuk. Ismerkednek a magas-mély viszsonnyal oktáv távolságban. Megkülönböztetik a fa, fém, üveg, porcelán, valamint a ritmushangszerek hangját. A halk-hangos különbségét beszéden, zörejen keresztül gyakoroljuk. Megismerkedünk 5-7 mondókával, 10-12 népi játékkal. Az énekes anyag hangterjedelme terc és kvart hangköz. A megtanítandó dalok hangkészlete a pentaton hangrendszer részei, életkor szerint más és más hangkészlettel. A nagyobb gyermekekkel több mondókát, (4-6) játékdalt, (16-20) mūdalt (5-6) is megtanulunk. A ritmusjátékok bővülnek a mondóka dalritmussal, a szünet érzékeltetésével. Dobot, háromszöget, cintányérért, ritmus botot, csörgődobot, furulyát és különböző hanghatású zajkeltő eszközöket használunk. Gyakoroljuk a gyors, lassú, majd halk-hangos kombinációit. Visszhangjátékot játszunk. A dalokat, mondókákat először dúdolásról, hangszeres előadásról, majd ritmusról is felismerik. Megismerik egymás hangját. A motívumhangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal, majd tapssal, járással, tánccal is gyakoroljuk. A dalokat, mondókákat először dúdolásról ismertetjük fel. Majd egymás hangját különböztetjük meg. Különböző hallásfejlesztési gyakorlattal (dallambújtatás, tonális érzék, hangszín érzék) fejlesszük hallásukat. Külön gondot fordítunk a hangápolás és hangképzés helyes alakítására. A ritmus hangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal, majd tapssal, járással, tánccal is megismertetjük. Gyakoroltatjuk a gyors-lassú különböző kombinációit. Az egyenletes lüktetés folyamatosságát éneklés közben a játékos mozgásokkal erősítjük meg. A kicsiknek elsősorban olyan dalokat, mondókákat válogatunk, amelyekhez olyan játékos mozdulatokat kapcsolunk, párosítunk, amelyen keresztül megérezhetik az egyenletes lüktetést. (nyugalmi testhelyzetben állva vagy ülve, mozdulatok végtagokkal végezve). A nagyobbak már biztosabban mozognak, képesek a körbejárásra, egymáshoz alkalmazkodásra. Fejlettebb mozgáskészséggel rendelkeznek, számukra már hangulatosabb ritmusú dalokat, mondókákat választunk. A dalok ritmusát csak akkor kezdjük megéreztetni a gyermekkel, amikor már az egyenletes lüktetést teljes biztonsággal érzik. A ritmus kifejezéséhez számos játékos mozdulatot használunk. (taps, kopogás, ujjmozgás, karlendítés stb.).

A nyári hónapokban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek az udvaron énekeljenek, körjátékokat játszanak, gyakorolják az ismert mondókákat. Számptalan lehetőség nyílik a környező világ hangjainak felismerésére.

A zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással

A zenehallgatás ideje max. 5perc. Befogadás idején altatódal, helyzetekhez illő dal a jellemző. A foglalkozások során a hangulathoz, évszakhoz, ünnephez, az

aktuális témánkhoz illőt választunk. Megismertetjük a gyerekeket népdalok éneklésével is. A cselekményt kisebb gyermekek esetében megjelenítjük, szemléltetjük. Hangszert is színesíti a zenehallgatást. Olyan dalt dolgozunk fel, melyet már ismernek a gyermekek. A műzene esetén először a szöveggel ismertetjük meg a gyermekeket. Zenehallgatást gyakran iktatunk be egyéb tevékenység során is. (pl. alvás, várakozási idő), gyakran alkalmazunk zenei adathordozókról gépi zenék megszólaltatását dal tanulás céljából, illetve tánclépések elsajátításakor.

Éneklési készség fejlesztés

Az éneklési készség a gyermekekben a legkésőbb alakul ki a zenei képességtípusok közül, ennek érdekében az óvodába bekerülő gyereket első lépésként mondókáztatjuk. A mondókák változatosak, hangutánzó, névcsúfolók, népi jellegűek, kiszámoló, és a mindennapi élet történéseivel foglalkozók is lehetnek. A mondókák lüktetésének érzékeltetésén túl nagy gondot fordítunk, hogy a mondókákat énekbeszéd formájában mondjuk.

Esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel

A tánclépések elsősorban a népi dalos játékok anyagaira épülnek. Viszonylag egyszerű lépéseket, térformákat alkalmazunk. A tánc során célunk a szép mozgás, a jó testtartás elősegítése, a változatos térformák létrehozásával a téri irányok fejlesztése. A tánc a szabálytudat, az együttműködés "jó iskolája." Ezeket az alaplépéseket a csoportok óvodapedagógusai is alkalmazzák, de óvodánk kiemelten kezeli a néptánc elsajátítását, mint intenzív mozgásformát, így minden csoportunkban jelen van.

Komplex képességek fejlesztése:

A hallás és ritmusfejlesztést bonyolultabb, összetettebb feladatok adásával színesítjük, amelyekben formaérzéküket, improvizációs készségüket, emlékezőképességüket, zenei alkotókedvüket alakítjuk, formáljuk. Az énekzene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, vagy séták, kirándulások. A kötelezően szervezett mozgástevékenységek is előkészítői segítői az óvodai zenei nevelésnek. Az ott alkalmazott változatos térformák, különféle járások, futások, ugrások, kartartások, a zörejek és egyéb hanghatások általában mozgással együtt jelennek meg.

A művészeti kompetenciák kibontásában jó lehetőséget nyújt az óvodai néptánc, népi gyermekjátékok, játékfűzés és a mondókafűzés, ritmushangszerek, furulya.

Célunk:

Nemzeti kultúránk és szűkebb környezetünk hagyományainak továbbvívése, népi játékokon keresztül. Elsődleges feladatunk, hogy megszeressék a néptáncot, népzene, kedvüket leljék a talpuk alá szóló muzsikaszóban. Magatartásukat, viselkedés kultúrájukat formálja a színpadi megjelenés. A népviselet szépségének elfogadása, megkedveltetése hazafias érzelmeket alapoz meg. Az óvodában a játékok tulajdonképpen általa válnak „táncossá”, hogy olyan apró momentumokra is odafigyelünk, ami a felnőtt táncgyógyományból vihető át anélkül, hogy a gyermekeknek idegen, erőltetett lenne. A népi hangszerek megismerésének gazdag tárházát kínáljuk fel, amelynek keretében lehetőséget biztosítunk dallamjátzó hangszerrel való ismerkedésre egyszerű gyermekdalok megszólaltatásán keresztül. Az egyéni ütemben történő fejlődés lehetőségének biztosítása és a fokozatosság elvének betartása fontos szempont számunkra. Az óvodapedagógus célja, hogy mindezen a tevékenységeken keresztül ébresszen fel a gyerekekben magasabb rendű igényeket. Ezáltal a hallás és ritmusérzék fejlesztést komplex módon tudjuk megoldani. A komplex foglalkozások, összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- a zenei élmény közvetítésével a gyerekek szeressék meg a tiszta szép éneklést,
- szeressék az énekes játékokat, mondókákat,
- alakuljon zenei ízlésük, harmonikus mozgásuk,
- szeressék a zenét,
- jelentsen örömet számukra a zenehallgatás,
- énekeljenek szívesen társaikkal,
- türelemmel, érdeklődéssel hallgassák egymás énekét,
- biztonsággal kezeljenek egy-két zenei eszköz.

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka, vizuális nevelés

A tevékenység célja

Az alkotó játékos ábrázoló tevékenység, öröme által, a gyermek önfejlődéséhez igazodva, s a feltételeket megteremtve a gyermek képi, plasztikai kifejezőképességének alakítása, fejlesztése. Vizuális esztétikai élménynyújtás, változatos technikák megismertetése.

Feladatok

Helye a nevelési folyamatban

Összetett, sokszínű személyiség fejlesztő tevékenység, melynek fontos eszközei a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés.

A tevékenység feltételeinek megteremtése

Az ábrázoló tevékenységekhez az egész nap folyamán megfelelő helyet, a mozgó gyerekektől védett teret biztosítunk.

Az alkotótevékenységekhez megfelelő méretű és minőségű eszközök szükségesek. Kiválasztásukban meghatározó acélszerűség, praktikusság, és az esztétikum.

Az alkotáshoz elegendő időt biztosítunk, hogy a gyerekek addig alkothassanak, ameddig a kedvük tartja.

Az anyagok elhelyezéséhez tárolóeszközökre van szükség.

Megtanítjuk a gyerekeknek a biztonságos eszközzelkezelést, az alkotó tevékenységhez szükséges eszközöket, anyagokat, és feltételeket a mindennapi szabad játékban is megteremtjük. Védőruhát is használhatnak a gyerekek.

Az alkotó alakító tevékenység tartalmának, minőségének fejlesztése

Lehetővé tesszük, hogy a 3-4 évesek játszva ismerkedjenek az anyagokkal, eszközökkel, és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ez az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakításával kezdődik.

A tevékenység tartalma kibővül a népművészeti elemekkel, és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedéssel.

Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendelhetők. A képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit az óvónők tervezik meg. A téma nem tervezhető ebben az időszakban. A

gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai alakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát. Az óvónő feladata, hogy a mindennapi agyagozás lehetőségét biztosítsa.

A 3-4 éves gyerekeket megismertetjük a tárgyak formáival, alakzataival. A 4-5 éves gyerekek alkotó alakító tevékenységét bővítjük. A gyereknél megjelenő

szándékos képalkotó tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal.

A gyerekek gyönyörködnek a gazdagabb megjelenítési formákban. A használt eszközök és anyagok körét bővítjük. Saját maguk által készített tárgyak és kellékek használatára buzdítjuk őket.

Az 5-6-7 éves gyermek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük az aktív tárgykészítés bővülését. Képalakítás során a gyerekek mind többször alkotnak közös kompozíciót.

Feladatunk gazdagítani az eszköz lehetőségeket és a technikai megoldásokat.

Az élményeken alapuló témákban megjelennek az eseményábrázolások is. A gyerekek minél eredetibb megoldásokat használnak, egyéni kifejezési módon. A plasztikai munkában is megjelennek a közös térbeli többalakos kompozíció.

Az 5-6-7 éves gyerekeknek kialakítjuk az ajándékkészítés iránti igényüket. Segítjük a gyerekeket a kellékek elkészítésében.

A szülők segítségével, az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat gyűjtene.

Részt vesznek az óvoda szépítésében, szüleiket bevonva. A környezetalakító, díszítő munkának a gyerekek is tervezői lesznek. Segítjük a gyerekeket, hogy nagyobb méretű elemekből térben építhessenek.

A gyerekek mind önállóbban készítenek elő anyagokat, eszközöket, az alkotó tevékenységhez. Több napon át tartó tevékenység lehetőségét is biztosítjuk.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó - alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Hetente egyszer, tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyerek vesz részt a tevékenységben.

Megteremtjük annak lehetőségét, hogy ilyen formában minden gyermek megalkothassa az ajánlott eszközökkel képi plasztikai elképzelését.

A gyerekek munkáiban megmutatkoznak érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia és élményviláguk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket a képalkotásban.*
- Alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása*
- Örül alkotásának, és a közösen készített kompozícióknak.*
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek.*
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.*
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak benne gyönyörködni.*

- *Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.*
- *Kialakul a szenzomotoros koordináció*
- *Mini galériájukban az alkotásokat ízlésesen helyezik el*
- *Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.*

Funkcionális eszközök

Plasztilin, só gyurma, zsírkréta, tempera, vízfesték, ecset, színes ceruza, (vastag, vékony alakú), színes tus, diópác, nádpálca, színes papírok, krepp papír, ragasztó stift, famentes rajzlap, félfamentes rajzlap

5.5. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK

A mozgás terén célunk olyan testileg és lelkileg egészséges gyermekek nevelése, akik:

- *képesek a mindennapokban rájuk háruló feladatok, nehézségek leküzdésére*
- *képesek alkalmazkodni, tájékozódni, társukra figyelni, miközben a szabad mozgáskedvük is megmarad*
- *elsajátítják a rendszeres mozgást és az iránta való igényt*
- *rendelkeznek az egészséges életmód alapvető ismereteivel*
- *sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben végezhetik az adott feladatokat*

Feladatok

- *tudatos tervező, szervező munkával megteremteni a mozgáshoz szükséges feltételeket*
- *törekedni a fejlesztés folyamatosságára és a fokozatosságra egyéni fejlettségi szintjük figyelembe vételével*
- *a mozgás megszerettetése, a gyermek természetes mozgásigényének kielégítése*
- *az egészség biztosítása és megőrzése*
- *a gyermek természetes mozgásigényének kielégítésére szolgáló lehetőségek biztosítása*
- *a gyermek szervezetének edzése, testi képességeinek sokoldalú és arányos fejlesztése*
- *a szabad játékban ágyazott mozgástevékenységek és az irányított mozgástevékenységek szervezése*
- *rendgyakorlatok (állások, alakzatok), előkészítő- és gimnasztikai gyakorlatok (szabadgyakorlatok, kéziszer-gyakorlatok, társas*

gyakorlatok), a fő gyakorlatok közül a természetes támaszok (kúszás, csúszás, mászás), egyensúlyozó járásgyakorlatok, gurulások, gurulóátfordulások, forgások, fordulások, függések, szökdelések, ugrálások, fel- és lelépések, futások, dobások elsajátíttatása és gyakorlása

- *a motoros képességek (koordinációs-és kondicionális képességek) fejlesztése*
- *a mozgástapasztalatok megszervezésére irányuló lehetőségek biztosítása*
- *megismertetni a gyerekeket a mozgásos játékok mindkét formájával (a testnevelési játékokkal, és a sportjátékokkal)*
- *közösségi érzés fejlesztése*
- *az egészséges versenyszellem kialakítása a gyermekekben*

A mozgásfejlesztés hatékonyságának tényezői

- Különböző eszközök használata
- Játékosság mindenkor szem előtt tartása
- Az óvónő személyisége, mozgáskultúrája
- A gyakorlóhely változatossága
- Túlzott korlátozó intézkedések elhagyása
- Különböző mozgáskombinációk alkalmazása

Különböző mozgásos tevékenységek megszervezésének a lehetőségei

A heti 1-2 irányított mozgás és a mindennapos mozgás, melyet az óvónő irányít korántsem elegendő a 3 -7 éves gyerekek megfelelő intenzitású mozgásfejlődéséhez .A gyermekek lényegesen többet igényelnek, mozgásból, főleg saját elképzeléseik szerint. Az irányított mozgások arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásformákat ismerjenek meg a gyerekek, és ezzel felkeltsük érdeklődésüket a kipróbálásra. Zavartalan gyakorlási lehetőség a szabadidős tevékenység alatt nyílik. Ezért különös tekintettel kell berendeznünk az erre a célra szánt területet.

Lábstatikai gyakorlatokat a nap bármely szakaszába iktassunk be.

A mozgásfejlődés szakaszai megmutatkoznak a mozgásvégrehajtás minőségében, pontosságában, a mozgáskombinációkban, teljesítményekben. A mozgásos tevékenységek során érvényt kell szerezni az egyéni képességek kibontakoztatására. A mozgásos tevékenység akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi. Biztosítanunk kell a gyerekek komfortérzetét.

A mozgássorok összekapcsolását a gyermekek önállóan végezzék,

Feladatunk a gyakorlás lehetőségének biztosítása.

Olyan foglalkozásokat biztosítsunk, ahol a gyerekek kérései teljesülnek,

építsünk kreatív megnyilvánulásaikra, lehetőséget adunk arra, hogy ők is kitalálhassanak gyakorlatokat, mozdulatokat, játékokat.

A tornának, játékos mozgásnak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- *Tudnak ütemesen járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik*
- *Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak, a szabályok pontos betartásával*
- *Tudnak helyben labdát vezetni*
- *Szeretnek futni*
- *Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni*
- *Mozgásos játékokban kitartóak*
- *A gyerekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.*

Funkcionális eszközök

Szalagbot: speciális fejlesztés egyik hatékony eszköze, segít a testséma, testzónák kialakításában. Írás előkészítéshez nélkülözhetetlen. Edzi a szizmokat.

Heveder készlet: futó és fogójátékokhoz, ügyességi húzó és függő feladatokhoz, átlépések ugrás és bújás feladatokhoz.

Karikák

Léglabdák

Trambulinok

Tornapad

Zsámoly

Babzsákok

Svéd tornaszer

Tornabotok

Ugrószekevények

Húzókötel

Körkötel

Udvari fajták

5.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Cél:

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során, az óvónő irányításával szerezzenek tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, és tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A környező világ felfedezése során alakuljon ki egy pozitív érzelmi viszony a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

Miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, mely segíti a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban. Megismeri szülőföldjét, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és a néphagyományokat, a közösséghez tartozás élményét, a családi, a tárgyi és a nemzeti kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermekek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut és azokat a tevékenységekben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér- sík-, és mennyiségsszemlélete.

Feladata

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermekek számára a szűkebb és tágabb környezetük tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Építse be a kisgyermekek nevelésébe mindazokat az értékeket, amelyek a néphagyományok, szokások és családi kultúra ápolására, megőrzésére érdemesek. Így a mai világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és követendőket.

A civilizáció és a technika által felborult környezeti egyensúly visszaállítása jövő generációjának feladata. Így az óvónő helyezzen hangsúlyt a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására. Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességük fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Természeti-, társadalmi környezet, környezetvédelem témái havi bontásban:

Ősz

Szeptember - Szent Mihály hava, Őszelő

- Szeptember 1. (Egyed napja)

Ettől a naptól kezdve figyelik az emberek a szőlő érését. Csőszöket választanak, akik vigyáznak a szőlőre és védik a madarak és a tolvajok ellen.

- Szeptember 8. (Kisasszony napja)

Ősi pogány kori őszkezdő nap. Ezen a napon tilos volt dolgozni "dologtöltő nap". E naptól kezdve indulnak útra a fecskék és a vándormadarak. Dióverés napja.

- Szeptember 29. (Szent Mihály napja)

Európa-szerte ismert pásztorünnep. E napon számolnak le az állatokkal, számot adnak egész évi munkájukról. Ezután már a méhek sem gyűjtenek több mézet. Ezen a napon ma is szokás vásárokat és búcsút tartani.

- Szeptemberi találkozások:

- Ismerkedés egymás nevével, jelével és az óvodával (kiscsoport)

- Nyári emlékeink (kis-, középső-, nagycsoport)

- Változások észrevétele (középső-, nagycsoport)

- Őszi gyümölcsjeink - szilva, szőlő, alma, körte – jellemző tulajdonságaik megfigyelése tapasztalás útján – ízlelés, tapintás.

- Szüretelés – látogatás a „szőlőhegyen” – ismeretszerzés tapasztalat után, szőlő tulajdonságai. Szőlőfeldolgozás. (Mustkészítés)

- Érik a dió – diószüret – ismeretszerzés tapasztalás útján (ízlelés, tapintás)

- Betakarítás – burgonya, hagyma, sárgarépa, petrezselyem, cékla – jellemző tulajdonságaik megfigyelése tapasztalatszerzéssel.

- Vásárlás a piacon.

- Gyümölcssaláta készítés, savanyúság, kompót eltevése télire. Gyümölcs, zöldség aszalás. Munkafolyamatok során tapasztalatszerzés.

- Vásári forgatag – népi kézműves termékekkel ismerkedés – pl. látogatás egy mézes süteményárushoz, fazekashoz, stb.)

- költöző madaraink – gólya, fecske, daru, fülemüle, sárgarigó, stb.

Ismeretszerzés beszélgetés, megfigyelés útján.

- Szeptember 22. Autómentes világnap

Környezettudatos, egészséges életmódra nevelés.

Időjósítások szeptemberben

Szeptember 1 (Egyed napja)

„Ha Egyed napján esik az eső, esős ősz várható.”

Szeptember 5 (Lőrinc napja)

„Ezen a napon, ha leszáll az ökörnyál, hosszú lesz az ősz.”

Szeptember 29 (Szent-Mihály nap)

„Ha ezen a napon még itt vannak a fecskék, újévig nem lesz hideg”

„Ha dörög az ég, szép és hosszú ősz, de hideg tél várható”

Október – Mindszent hava, Őszhó

Október 15. (Teréz napja) – sok vidéken a szüret első napjának tekintik. Az időjárás következtében azonban korábban, már szeptemberben megkezdődik sok helyen a szüret.

Október 16. (Gál napja) – Baranyában a makk érésének kezdete. Halászó vidékeken az utolsó halászat ideje, hiszen utána már a halak a víz medrébe ássák el magukat.

Október 20. (Vendel napja) – a jószágtartók, juhászok védőszentje, pásztorünnep (elsősorban a Dunántúlon.

Október 26. (Dömötör napja) – Juhászújévnek is nevezték, mert sok helyen ezen a napon számoltak el a juhászokkal. Nagy állatvásárokat tartottak ezen a napon.

- Természet változásainak megfigyelése: kirándulás az őszi erdőben (színes levelek gyűjtése játék az avarral).
- Őszi termények (gesztenye, dió, bogyók stb.)
- Az állatok viselkedésének megfigyelése (télre készülődés)
- Állatvásár – házi állataink (tyúk, liba, kacsa, kecske, juh, sertés, ló stb.)
- Ház körül élő állataink – kutya, macska
- Készítsünk évszaknaptárt, amibe feljegyezhetik a népi jóslásokat és megfigyelhetik, hogy igazak-e.
- Időjárás megfigyelése – (hidegebb az idő, több eső, kevesebb napsütés), őszi jelenségek (szél, köd, eső)

Október 4. – Az állatok világnapja

- Kirándulás az állatkertbe
- Állattalálkozó
- Vadállatok földjén
- Kirándulás egy tanyára

Október utolsó hete: TV kikapcsolási hét

- kevesebb áramfogyasztás – kisebb természeti kár, kevesebb használat – hosszabb élettartam, helyette több mozgás, családi együttlét – egészségesebb életmód.

Időjóslások októberben

Október 21. (Orsolya napja)

„Ha ezen a napon szép az idő, akkor karácsonyig meg is marad.”

Október 26. (Dömötör napja)

„Ha ezen a napon hideg szél fúj, igen hideg lesz a tél is.”

Október 28. (Simon napja)

„Amennyiben szép idő van e napon, akkor jó termésre van kilátás a következő évben.”

November – Szent András hava – Őszutó

November 1. (Mindenszentek napja)

November 2. (Hallottak napja) – ezen a két napon a társadalom a hallottairól emlékezik meg. Nem tartjuk meg az óvodában, de a családok hagyományait tiszteletben tartva, ha a gyermekek igénylik, beszélgetünk róla.

November 11. (Márton napja) – Szent Márton egy római katonatiszt volt, aki köpönyegét megosztotta egy koldussal. Nevéhez a jószágok védelmezése is kapcsolódik. Nevéhez gazdasági év zárása, elszámolási időszak is kapcsolódik.

November 25. (Katalin napja) – Szent Katalin a kórházak, betegek, elesettek védőszentje.

November 30. (András napja) – András naphoz kapcsolódik advent első vasárnapja, amely mindig a naphoz legközelebbi vasárnapra esik, azaz november 27.- december 3. közé.

.

- Természet változásainak megfigyelése, az őszi jegeinek összegyűjtése
- Kinn hideg, benn meleg – ok, okozati különbségek megfigyelése
- Öltözködés
- Márton napi népszokások, libás játékok,
- Közlekedés - út, úttest, járda, az úton haladó járművek, a közlekedés irányításának megfigyelése (rendőrlámpa), a helyes gyalogos közlekedés, megkülönböztetett jelzésű járművek a közlekedésben, szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközök összehasonlítása
- Látogatás a pogányi repülőtéren vagy a pécsi vasútállomáson.
- Vonatozás, ismerkedés a vasutasok munkájával
- Egészség – betegség – Orvos munkája
- Testünk – testrészeink, érzékszerveink funkciói, feladatai, ezek gondozása.

November 11. (Márton nap)

Őszbúcsúztató az óvodánkban – hagyományosan Márton naphoz kötődik.

Versekkel és dalokkal búcsúztatjuk el az őszt, lampionos felvonulás, tökfaragó verseny tartozik hozzá illetve a végén a zsíros-kenyér evés és tea-ívás.

Időjóslások novemberben:

November 1. (Mindenszentek napja)

A népi időjóslás szerint, ha Mindenszentek nedves, akkor lágy, ha száraz, akkor kemény tél következik.

November 11. (Márton napja)

„Ha Márton fehér lovon jön, enyhe tél, ha barna lovon kemény tél várható”

„Márton napján, ha lúd jégen jár, karácsonykor vízben poroszkál”

November 19 (Erzsébet napja)

„Ha Erzsike megrázza dunyháját”, az havazást jelent, ebben az esetben karácsony is fehér lesz.

November 25 (Katalin napja)

„Ha Katalin locsog, karácsony kopog”

„Ha Katalin kopog, karácsony locsog”

November 30 (András napja)

„András napi hó, a vetésnek nem jó”

Tél

December – Karácsony hava – Télelő

Advent: - A karácsonyi előkészületek négyhetes időszaka. Advent a várakozás, valamint az öröm, és az örömszerzés időszaka. Változó időpontban kezdődik.

Mindig november 27 és december 3 közötti vasárnap a kezdőidőpontja.

December 4 (Borbála napja) - A borbála napon vízbe tett cseresznyeág karácsonyra kivirágzik

December 6 (Mikulás napja)- Szent Miklós püspök emléknapja. A Mikulásnap szokások a püspök jó cselekedeteire vezethető vissza, az óvodába e napon érkezik a Mikulás

December 13 (Luca napja)- Ehhez a naphoz sok hiedelem és varázscselekmény kapcsolódik (Lucaszék, Luca búza, Luca kalendárium)

December 24. (Ádám, Éva napja) – az advent vége egyben a karácsony kezdete.

December 25, 26 - Karácsony napjai

December 31. (Szilveszter napja) – óév búcsúztató vidám nap/éjszaka. Ezen a napon fontos szerepet kapnak az ételek.

- Adventi koszorú, adventi naptár készítése - hangolódás Mikulásra, karácsonyra

- Mikulás legendája – Hol él a Mikulás? Mikulásnap szokások (pl. cipőtisztítás)

- Búzaültetés

- Mézeskalácssütés

- Család - ki tartozik a szűkebb és tágabb családhoz, a családnév, a keresztnév, munka és feladatok a családban, a család lakása – lakcím.

- Karácsonyi szokások, készülődés, ajándékkészítés a gyerekekkel.

- Karácsonyfadíszek készítése

Mikulás ünnep (december 6.)

Hagyományosan ezen a napon (ha nem hétvégére esik) érkezik óvodánkba az ajándékot hozó Mikulás, akit a csoportok kis műsorral fogadnak.

Karácsony ünnepe: (általában december 16 – 22 között)

Karácsonyfa fogadja ezen a napon reggel a gyermekeket, ahol a csoportok délelőtt folyamán kis ünnepséget tartanak. Minden csoport ajándékokkal lepi meg a gyermekeket. A közös hatalmas fenyőfára a gyermekek által készített díszeket teszi fel az „angyalka”.

Időjóslások decemberben:

December 6. (Miklós napja)

Ha ezen a napon esik a hó, vége az enyheségnek.

December 13. (Luca napja)

Ha Luca napján enyhe idő van, akkor hideg, zord karácsony ígérkezik.

Ha Luca napján fagy, akkor enyhe lesz a karácsony.

A következő tizenkét nappal is a jövő év időjárását mutatja, havonként (pl. amelyik napon esik, az azzal páros hónapban is esős lesz az idő a jövő esztendőben).

December 24.

Ha csillagos az idő az éjféli mise idején, jövőre sok kukorica várható.

December. 25. (karácsony napja)

Ha tiszta, napos az idő, akkor száraz nyár, jó gyümölcstermés, sok bor várható.

December 31. (Szilveszter napja)

Éjszaka, ha szépen ragyognak a csillagok, akkor bőséges aratás és szüret várható. Ellenben, ha szilveszteréjjel esik, újév reggelén már süt a nap, akkor rossz lesz a termés. Az esztendő utolsó estéje, s a következő év első napja időjárása ha egyforma, akkor együttesen jó termés, gazdag esztendő várható.

Január –Boldogasszony hava – Télhó

Január 1. (Újév napja) – szerencsevarázsló és gonoszűző nap. E napra vidámság, evés-ivás jellemző, és elmaradhatatlanok az újévi jókívánságok.

Január 6. (Vízkereszt napja) – A karácsonyi ünnepkör záró napja. Ezen a napon szedik le a karácsonyfát.

Farsang is ezzel a nappal kezdődik és hamvazószerdáig tart. Ezt az időszakot vidám bálok, lakomák és multságok jellemzik. (Óvodánkban inkább február hónapban jelenik meg a farsang.)

Január 20. (Fábián és Sebestén napja) – A néphagyomány szerint ezen a napon kezdenek a fák ismét nedved szívni, ez az első tavaszébredtő nap.

- Újévi fogadalmak, jókívánságok

- Év – évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok

- Természet változásainak megfigyelése – téli táj, (hull a hó, fehér hótakaró)

- A hó, a jég tulajdonságai, jellemzői (olvadás, fagyás)

- Játék a hóban (hógolyózás, hóemberépítés, hóangyal stb.)

- Téli madaraink – madáretetés

- Állataink télen – vadon élő állatok

- Téli öltözködés

- Színek világa

- kiscsoportban: fekete, fehér, piros, sárga, kék, zöld, barna

- középsőben: ismerkedés a többi színnel

- nagy csoportban: árnyalatok (világos, sötét)

Időjóslások januárban

Ha nincs fagy januárban, meghozza azt március, április.

Január 18. (Piroska napja)

Ennek a napnak az időjárása megegyezik a következő egy vagy két hold-hó időjárásával

Január 20. (Fábián és Sebestyén napja)

„Tavaszbresztő” nap Azt tartja a néphit, hogy ettől a naptól kezdik a fák szívni a földből a nedveket.

Január 21. (Ágnes napja)

Ha ezen a napon derült az idő, akkor jó termés várható az évben.

Január 22. (Vince napja)

„Ha megcsordul Vince, tele lesz a pince”

Január 25. (Pál napja)

Megfordul a tél, enyhébb időszak következik.

Február –Böjtelő hava – Télutó

Farsang

Óvodánkban február hónap a farsangi időszak. A farsang Vízkereszt napjával kezdődik (január 6.), azonban a farsangi időszak vége mindig változó, mindig 40 nappal húsvét előtt van vége. (Legkorábban február 4-én, legkésőbb március 10-én lehet a farsangi időszak zárónapja.) A tél vége, a tavasz kezdete, a termékenység és a bőség időszakának kezdete, amelyet már az ókorban megünnepeltek.

A szokások és hiedelmek zömének szempontjából többnyire farsangvasárnap, farsanghétfő és húshagyókedd alkotja az igazi farsangot. A záró három napot " farsang farkának " is nevezik. Ezek a felszabadult mókázás igazi napjai.

Óvodánkban egy- két hetes ráhangolódás után a hagyományos jelmezes mulatsággal záródik a farsangi időszak.

Február 2. (Gyertyaszentelő Boldogasszony napja)

Tavaszkedő nap, jelképesen a megújulás és az újrakezdés napja. Óvodánkban e naphoz köthető népi megfigyeléshez – medve – kapcsolódunk.

Február 3. (Balázs napja)

Szent Balázs püspök a legenda szerint egy özvegyasszony egyetlen fiát mentette meg, aki halszállkától fuldoklott. Szent Balázs egyike a tizennégy segítő szentnek, és a torokfájás mellett sok testi nyavalya gyógyítója is. Balázs napja

gonoszúzásra is alkalmas volt. E nap az egészség- és termésvarázslás napja is. Ma már inkább illeszkedik a farsangi vigasságok sorába Balázs napja, mint csínytevő nap.

Február 5. (Ágota napja)

Szent Ágota napján, február 5-én már a lassan csak-csak közelgő tavaszi munka előkészületeire összpontosult a gazdaember figyelme. Ennek első lépéseként igyekeztek rendet teremteni a portán, körülsöpörték a házat, az ólakat, hogy elűzzék a házi férgeket.

- ismerkedés a medvével (más téli álmodó állattal, pl. sündisznó)
- farsangolás – népi hiedelmek, szokások felelevenítése (kiszabás készítése, busójárás, stb.)
- álarckészítés, jelmezbe öltözés, farsangi játékok, dalok, versek, mondókák, tréfás mesék, sütés, (fánk), tánc, mulatozás
- Utófarsang az óvodában (cirkusz, lakodalmas)
- Élet az örök hó birodalmában (Sarkvidék állatai)
- Irány a természet – a tél örömei
- Veszélyeztetett állatok (védett vagy kihalt állatok)
- Ismerkedés a naprendszerrel (csillagok, bolygók)

Időjóslások februárban

- Február 2. (Gyertyaszentelő Boldogasszony napja)

A néphit szerint e napon kijön a medve a barlangjából körülnézni. Ha napos az idő, meglátja saját árnyékát, és visszabújik. Rossz idő következik, hosszan tartó tél lesz. Ha viszont nem látja meg az árnyékát, akkor hamarosan vége a télnek.

- Február 3. (Balázs napja)

Baranyai megfigyelés – ha ezen a napon eső támad, akkor nyár elején elveri a jég a termést.

- Február 6. (Dorottya napja)

„Dorottya szorítja, Julianna tágítja” – azaz, ha ezen a napon hideg van, akkor majd Julianna napjától (február 16.) melegszik az idő. Azonban, ha Dorottya napon jó idő van, akkor még Julianna nap meghozza a hideget.

- Február 19. (Zsuzsanna napja)

A néphit szerint, ha ekkor magasan száll a pacsirta, hamarosan megjön a jó idő, és ha reptében még énekel is, akkor már biztosra vehető, hogy itt a szép kikelet.

Február 24. („Jégtörő Mátyás)- szökőévben ez a nap február 25-re esik.

Amit meghagyott Zsuzsanna a télből, azt Mátyás elviszi. Azt is mondják, ha nem talál jeget, akkor csinál.

Tavaszi

Március (Böjtölés hava) – Tavaszelő

- Március 6. Energiatakarékossági világnap

2000 óta Magyarországon is megtartjuk a Nemzetközi energiatakarékossági

világnapot. Azóta hívják fel idehaza is a figyelmet a környezettudatosság és a fenntartható fejlődés fontosságára. A Föld természeti készletei folyamatos apadnak, ezért fokozottan oda kell odafigyelnünk a rendelkezésre álló energiaforrások minél hatékonyabb felhasználására és a felesleges pazarlás megszüntetésére.

- Március 8. Nemzetközi nőnap

A nemzetközi nőnap a nők iránti tisztelet és megbecsülés kifejezésének napja, amelyet 1917 óta (Magyarországon 1948 óta) minden év március 8-án tartanak. A nemzetközi nőnapot az ENSZ is a világnapok közt tartja számon. Munkásmozgalmi eredetű, a nők egyenjogúságával és a szabad munkavállalásával kapcsolatos.

Március 12. (Gergely napja)

Az iskola téli időszakának befejező napja, amikor a tanulók adományokat gyűjtöttek a tanítónak és az iskolának. Ez a „Gergelyjárás” E naphoz Európa-szerte felvonulások, diákpüspök-választás és vetélkedők kapcsolódtak. A nap ünneplését IV. Gergely pápa rendelte el 830-ban, aki elődjét, I. (Nagy) Gergely pápát, iskolák alapítóját, a gregorián-éneklés megteremtőjét az iskolák patrónusává tette.

- Március 15. Nemzeti ünnep

Az 1848-49-es forradalom megünneplése a gyermekek érdeklődésére építve, életkorunknak megfelelő formában.

- Március 22. Víz világnapja

Célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a mindenki számára elérhető, tiszta víz fontosságára és az édesvízkészletek veszélyeztetettségére.

- Éled a természet (hóvirág, ibolya, aranyvessző), rügysző fák, bokrok,

- olvad a hó, esik az eső (sár, latyak, pocsolya)

- megindulnak a tavaszi munkák a földeken - metszés, veteményezés, óvodai kiskertekben is elindulhatnak a munkálatok (hagyma, retek ültetés vetés, virágok ültetése, vetése)

- Energiaforrások – mi is az energia, honnan jön az energia – energia az óvodában (ismerjék fel az óvodai energiaforrásokat. Megújuló (szél, víz, nap) és nem megújuló (szén, kőolaj, földgáz) energiáink, energiatakarékosság – energiapazarlás,

- nagycsoportosok iskolalátogatása

- víz fontossága, szerepe az életünkben, tiszta víz fontossága – környezetvédelem

- vízben élő állatok, tengerek óceánok állat és növényvilága

- Ismerkedés a húsárakkal, katonákkal, ismerkedés a magyar várakkal, a nemzeti lobogónkkal. A magyarságtudat kialakítása, az ünnep jelképei, ismerkedjenek meg az ünnephez kapcsolódó nevekkal, eseményekkel.

Időjóslások márciusban

- Március 1. A meteorológiai tavasz kezdőnapja

- Március 9. Franciska napja

Amilyen az idő Franciska napon, olyan lesz az idő az egész hónapban.

- Március 10. Ildikó napja

Időjárás mutató nap. Azt állítják az időjárást figyelő földművesek és pásztorok, hogy e nap időjárása 40 napig tart. Különösen az e napi hideg, fagy okoz gondot, mert ha fagy 40 vértanú napján, még 40 napig várhatjuk a zord időt.

- Március 12. Gergely napja

Ez a középkorban sokfelé tavaszkezdő, meleg váró nap.

- Március 18,19,21.(Sándor, József, Benedek)

Meleghezó napok. A néphit úgy tartja, hogy ezek a napok vetnek véget a hosszú, hideg télnek és ekkor veszi kezdetét a termékeny tavasz: "Sándor, József, Benedek zsákban hozza a meleget."

Általában a méheket is ezen a napokon engedik ki a szabadba.

- Március 28 (Gyümölcsoltó Boldogasszony napja)

Ha ezen a napon rossz az idő, akkor rossz tavasz várható.

Visszatérnek a fecskék.

Húsvét

A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe, emellett a tavasz köszöntésével, az élet megújulásával, a termékenységgel is szorosan összefonódik. Mozgó ünnep, időpontja március 22. és április 25. közti vasárnapra esik. Legismertebb jelképe a tojás. A negyvennapos böjt után sonkát, tojást, kalácsot esznek az emberek. A csibe, a bárány, a kacsa az újjászületést jelképezik, a nyúl valószínűleg a termékenység jelképe.

Húsvét hétfő a locsolkádás napja. Régen a kút vizével, vödörből locsolták a legények a lányokat (vagy a pataokban mosdatták meg őket), akik kézzel festett hímes tojásokat adtak ajándékba, majd tánc és mulatság vette kezdetét.

A lányok, asszonyok komatálat készítettek, elküldték egymásnak. A kosárba, tálra húsvéti tojás, kalács, ital került. Ezzel örök barátságot kötöttek, s ettől kezdve komának szólították egymást.

- Tojásfestési technikák, eszközök, anyagok megismertetése – tojásfestés

- Tojásmúzeum (Zengővárkony) megtekintése

- Komatál készítése a szomszéd csoportnak (friss zöldségekből, tojásból)

- Húsvéthoz köthető állatokkal való ismerkedés (nyúl, bárány, csibe, kacsa, stb.)

- Locsolkodási szokások megismertetése

- Nyuszi-fészek készítése, díszítése

Nyuszi ünnep:

Hagyományos ünnepünket húsvét előtti héten tartjuk óvodánkban. Bízva a jó időben a nyuszi az udvarra érkezik. Élő nyuszik mellett új udvari játékok várják ezen a napon a gyerekeket.

Április – Szent György hava – Tavaszho

- *Április 1. bolondjáratás napja. Régen több babonás hiedelem kapcsolódott ehhez a naphoz, ma már inkább csak a „bolondozásé” a főszerep. E napon az a szokás, hogy az emberek tréfásan bolondot csinálnak a másikkól.*

Megérkeznek a fecskék. Ezen a napon nem volt tanácsos tyúkot ültetni, esküvőt tartani, útnak indulni, építkezést kezdeni, sőt eret vágatni sem.

- *Április 11. – Magyar Költészet Napja*

József Attila a huszadik századi magyar költő, a magyar költészet egyik legkiemelkedőbb alakja. Április 11. József Attila születésnapja, egyben a Magyar Költészet Napja, 1964 óta ünnepeljük meg.

- *Április 12. – Gyula napja*

Az év 100. napja. A tisztaság, a takarítás napja. Ilyenkor kitakarítják a lakást, az ólakat és az állatokat is lemosják.

- *Április 22. – Föld napja*

"Földünk békéje és túlélése, ahogy mindannyian tudjuk, éppen azon emberi tevékenységek miatt került fenyegetett helyzetbe, melyek nélkülözik az elkötelezettséget a humánus értékek mellett. A természet és forrásainak pusztítása a tudatlanság, mohóság és a Föld élővilága iránti tiszteletlenségnek a következménye. Ez a tiszteletlenség még a saját utódainkra is kiterjed, a következő generációra, amely egy nagymértékben lepusztult Földet kap örökségül, ha a teljes körű béke nem valósul meg, és a környezeti rombolás a jelenlegi mértékben folytatódik... Egyértelmű, hogy kulcsnemzedék vagyunk. A globális kommunikáció lehetősége megnyílt a számunkra, mégis gyakrabban használjuk ezt összeütközésekre, mint értékes dialógusokra a béke érdekében... Az univerzum külső bolygóinak feltárásába kezdtünk, miközben Földünk saját óceánjai, tengerei, forrásai egyre szennyezettebbekké válnak, és különböző életmegnyilvánulásai még mindig nagymértékben ismeretlenek. Földünk ritka élőlényei, állatai, növényei, rovarjai és még a mikroorganizmusok közül is jó néhányat egyáltalán nem fog ismerni a jövő nemzedék. Megvan a képességünk és a felelősségünk. Lépnünk kell, mielőtt késő lesz." Dalai Láma

- *Április 24. – György napja*

Ezen a napon hajtják ki a pásztoremberek a jószágokat a legelőre, melyhez régen különböző boszorkányűző, rontáselhárító, illetve szaporodást, tejhozamot növelő praktikák övezték. A házat, az ólat, az istállót körülfüstöléssel, zöld ág kitűzésével, felfordított seprűvel igyekeztek megvédeni a gonosz szellemek rontása ellen.

- *Április 25. – Márk, Pál napja*

Kukoricaültetés, búzaszentelés napja.

- *Április utolsó hete – Nagyszülők napja az óvodánkban*

Immár hagyománnyá vált az óvodánkba, hogy április utolsó hetének egy napján meghívjuk a nagyszülőket. Ezen a napon mindent együtt csinálunk. Ők mesélnek arról, hogy milyen volt, amikor ők voltak gyerekek, mi megmutatjuk

miért is jó most ovisnak lenni. Együtt játszunk, együtt tevékenykedünk ezen a napon.

- *A növények élete tavasszal. Kiskert gondozása,*
 - *Tavaszi virágaink: tulipán, nárcisz, jácint, krókusz, gyöngyvirág, nefelejcs, stb. Megfigyelés, virághajtatás.*
 - *Virágzó fák, méhek haszna.*
 - *Hazatérő madaraink: gólya, fecske – ismerkedés életükkel.*
 - *„Bolondos április” – időjárás megfigyelés.*
 - *Tavaszi zöldségeink: hagyma, retek, borsó, bab, stb. Látogatás a piacon. Zöldséges tál készítése.*
 - *Tisztaság, rend fontossága. Takarítsuk ki közösen a csoportszobát.*
 - *Bolygónk a Föld:*
 - *Ismerkedés - a földgömbbel. A domborzat színei (kék a víz, zöld- síkság – barna –hegység) Keressük meg Európát, Magyarországot, Pécsett: Milyen hatalmas a Földünk!*
 - *Földünk az egyetlen bolygónk, amelyen élet van. Mi kell az élethez? Élőlények, élővilág a Földön – növények, állatok, emberek.*
 - *Környezetünk védelme*
- Mit tehetünk környezetünk védelmében?*
- Szelektív hulladékgyűjtés, növények, állatok védelme, víz és levegő tisztasága.*

Időjóslás áprilisban:

- *április 1. Ha eső támadt abból rossz, a derült időből pedig jó és bőséges termést jósoltak.*
 - *április 6. – Vilmos napja.*
- Ha ezen a napon eső esik, akkor szűk esztendő várható.*
- *április 14. – Tibor napja*
- "Ha Tibor napján virágos a cseresznyefa, virágos lesz a szőlő is". Hagyomány szerint ezen a napon szólal meg a kakukk.*
- *április 24. – György napja*
- „Ha a rozsvetésben a varjú elbújhat, akkor telt csúrt hoz az aratás.”*
- „Szent György után kalapáccsal sem lehet visszaverni a füvet.”*
- *április 25. – Márk, Pál napja*
- "Ha megszólal a pacsirta, a béka, jó termést várhatsz, ellenben, ha hallgat a fülemüle, akkor változékony lesz a tavasz"*

Május – Pünkösöd hava - Tavaszutó

- *Május 1. Munka ünnepe – 1882 óta ünnepeljük. A munka ünnepe a nemzetközi munkásmozgalmak által kiharcolt ünnepség, hivatalos állami szabadnap, amely a munkások által elért gazdasági és szociális vívmányokat hivatott megünnepelni.*

Május 1-én májusfát állítottak a természet újjászületésének szimbólumaként. A májusfához való fát a legények éjszaka vágta ki az erdőn, feldíszítették szalagokkal, virágokkal, tojással, borral, és a lányos házak elé állították. Ezzel adták a falu tudtára, hogy melyik lány tetszik nekik, így egyúttal a szerelem napja is.

- Május első vasárnapja – anyák napja

Az amerikai eredetű hagyományt Magyarországon a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt honosította meg. Az első megemlékezést 1925-ben szervezték. Az anyák napját Magyarországon minden évben május első vasárnapján ünnepeljük. Ezen a napon mindenki az édesanyákra, nagymamákra figyel. Az óvodánkban is köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat versekkel, dalokkal, apró meglepetéssel.

- Május 4. – Flórián napja

A tűzoltók napja.

- Május 10. Madarak és Fák Napja

A zöld jeles nap célja, hogy felhívja az emberek figyelmét a fák fontosságára, a madarak védelmének feladatára. 1902. május 19-én, Párizsban egyezményt kötöttek az európai államok a mezőgazdaságban hasznos madarak védelme érdekében. 1996 óta minden évben megválasztják az év fáját és madarát. (2019-ben az év Fája a pécsi havi-hegyi mandulafa lett!)

- Május utolsó vasárnapja – Nemzetközi Gyermeknap

A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 1949 novemberi határozata alapján. 1950 óta május utolsó vasárnapján ünnepeljük a Nemzetközi Gyermeknapot. A nap célja, hogy felhívja a figyelmet a gyermekek jogaira, sajátos világukra. Óvodánkban vidám játékos délutánnal köszöntjük a gyermekeket.

- kirándulás az erdőbe - az erdő madarai, vadjai, virágai, gyógynövényei, az erdő védelme

- A tűz lehet az ellenségünk, de a barátunk is. Mit kell tudnunk róla? – ismerkedés a tűzoltók munkájával, látogatás a Tűzoltóságon.

- Édesanyák, nagymamák köszöntése

- Környezetünkben élő madarak - cinke, veréb, harkály, varjú, stb

- Az erdő fái és termései, a fák szerepe és felhasználása.

- Az első gyümölcsaink – eper, cseresznye, meggy, stb.

- Bogaraink – hangya, katica, szúnyog, légy

Időjóslás májusban

- május 1. – Fülöp napja

Ha ezen a napon hűvös és esős az idő, akkor középszerű lesz a termés, ha pedig meleg és száraz, akkor bőséges.

- május 12.13.14. - Szervác, Pongrác, Bonifác napja

Május 12-14. - Pongrác, Szervác, Bonifác napja: Ők a méltán híres fagyosszentek. Jóslatuk rímbe foglalva: „Sok bort hoz a három ác, ha felhőt egyiken se látsz”. A néphit szerint ezek a napok erős, fagypont alatti lehűlést hoznak.

- május 25. – Orbán napja

A fagyosszentek utolsó napja. Ezen a napon "kíváncsú az eső, mert az ígér jó termést". Erre a napra szintén fagypont közeli lehűlést jósol a néphit.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései (matematika)

„Minden nagyság: kicsiség is, mert van még nagyobb vagy ha nincs lehet

De most elképzelek egy fehér elefántot –

Elképzelem belső térben és nézegetem – mekkora?

Most az asztalra vetítem

Mint porcelán szobrocska figyel,

Most ablakomon át egy hegyre vetítem: a világot beborítja”

Weöres Sándor

Cél:

A gyermek a környezetének megismerése során jusson matematikai tartalmú tapasztalatokhoz, ismeretekhez, azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Feladat:

- *a gyermek érdeklődését felkelteni és kielégíteni*
- *a környezettudatos magatartás formálása, a környezethez való pozitív viszony kialakítása*
- *kihasználni a váratlan helyzetekből, eseményekből adódó tapasztalatszerzési lehetőségeket*
- *biztosítani az elmélyült megfigyeléshez, tevékenységhez szükséges feltételeket az élményt és az ismeretet a tartalom játékban történő elsajátítására*
- *a differenciált fejlesztés alkalmazása, a gyermekek egyéni fejlettségének függvényében*
- *kialakítani a szükséges képességeket, készségeket az iskolai élet megkezdéséhez*
- *önállóan alkossanak véleményt*
- *tehetséggondozás*

Mit rejt a külső világ tevékeny megismerése?

A gyermekek aktiválása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen, és tágabb természeti –emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyokról.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek.

*Felismeri mennyiségi, alak, nagyságbeli, és téri viszonyokat, alakul
ítélőképessége, fejlődik tér, sík, és mennyiségsszemlélete.*

*Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a
környezet tevékeny megismerését.*

A megvalósítás tartalma

Avagy: a legjellemzőbb matematikai tevékenységformák:

- *Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása (szétválogatások, sorba rendezések, ítéletalkotások szavakban.)*
- *Számfogalom alapozása (mennyiségek összehasonlítása, halmazok összemérése, párosítása, számlálása)*
- *Kis számok felismerése összkép alapján*
- *Tapasztalatok a darabszám változásairól*
- *Tapasztalatok a geometria körében*
- *Építések, alkotások másolással és szabadon*
- *Tevékenységek tükörrel*
- *Tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban*
- *A tevékenységek részletes elemzése*
- *Szétválogatások*
- *Sorba rendezések*
- *Ítéletalkotások szavakban*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- *A gyermekek tudják lakáscímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.*
- *Tudják saját születési helyüket, idejüket különbséget tudnak tenni évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben*
- *A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzemeket, esztétikai alkotásokat*
- *Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat*
- *Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket*
- *Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról, saját gondolataikat szabadon mondják el.*
- *Képesek a jól ismert tulajdonságok különféle szétválogatására. Összehasonlításait szóban is kifejezik.*
- *Értik, és helyesen használják a hosszabb, rövidebb, több, kevesebb szavakat.*

- *Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is tudnak összemérni*
- *Biztosan számolnak 10-es számkörben*
- *Tudnak azonosítani különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.*
- *Különféle geometriai tulajdonságok térbeli és síkbeli alakzatok szétválogatására képesek, valamint ezek megnevezésére is.*
- *Értik és követik az irányokat, és névutókat.*
- *Megkülönbözteti a jobbra, balra irányokat, értik a helyzetet kifejező névutókat.*

Funkcionális eszközök felsorolása

Minimat eszközkészlet

Műanyag figurák (állatok)
Vaslemezből készült formák (zöldségek, gyümölcsök)
Tétmértani formák
Vaslemezből készült mértani formák
Mérőhenger
Színes rúdkészlet
Logikai készlet
Mágneses formák
Geometriai kártyasorozat
Virágtálcák
Korongok

Számtani formák frontális gyakorlásához

Méréshez (kartoncsíkok, négyzetek, téglalapok)
Műanyag pálcikák
Házsorozat
Vonatsorozat
3 színű virágkészlet
Négyzetek, háromszögek
Megfelelő mennyiségű feladatlap.

5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

Cél:

Az óvodában az aktív munka saját személyükkel kapcsolatos, és a közösségért végzett tevékenység. Önként vállalt, játékos tevékenység.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. Az óvodai játék és munka közti különbség a kétféle tevékenység indíttatásában van.

A munka célra irányuló tevékenység, amely külső irányítással folyik.

A munka jellegű tevékenység: A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és készségek, képességek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége.

A munkavégzéshez ismeretekre, készségekre van szükség. Gyakorlás hatására kialakul a céltudat, a felelősségérzet. A munkavégzés során a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek. A munka hozzájárul értelmi képességeik fejlődéséhez. A munka közben formálódnak, és fejlődnek a munkához szükséges készségek is.

Megtanulják a gyerekek az alapvető eszközök, szerszámok célszerű használatát. Kialakulnak a munkaszervezés képességei, alakulnak a közösségi kapcsolatok is. Az óvodai munka magában foglalja a naposságot, önkiszolgálást, a csoport mindennapi életével összefüggő alkalmi munkákat, valamint a növények gondozását.

Feladataink:

- *Fontos, hogy a munkavégzéshez szükséges szokás- és szabályrendszer kialakítása, és ehhez szükséges alapvető készségek kialakítása, és a szükséges feltételek megteremtése, eszközök biztosítása, tárolása.*
- *Megtanítjuk a gyerekeket a feladatok elvégzésére, ismertetjük a feladatot, megmutatjuk az eszközöket, és azok használatát, a munkafolyamatok sorrendjét. Lehetőséget adunk az önálló munkavégzésre. A feladatokat fokozatosan mutatjuk be, és fokozatosan növeljük a munka mennyiségét is.*
- *Biztosítjuk a munka folyamatosságát.*
- *Figyelembe vesszük a gyerekek egyéni képességeit, fejlettségi szintjét, és ennek megfelelően bízunk rá a feladatokat. A munka jellegű tevékenység a saját, és mások elismerésére nevelés egyik formája.*
- *Az értékelés is a csoport és az egyes gyermek fejlettségének megfelelően történik. Ösztönözzük őket, hogy igény szintjük növekedjen.*

gyermek soha ne érezze büntetésnek a munkát.

Szem előtt tartjuk a konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést.

A feltételek megteremtése

Minél több, életkoruknak megfelelő munkalehetőséget biztosítunk. Tartalmilag gazdag, változatos feladatokat végeztetünk a gyerekekkel.

Munkájukhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket, azok helyes rendben tartására

szoktatjuk őket.

Nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermekek érzik, hogy munkájukat számon tartjuk.

Munkájukat nem végezzük el helyettük. A segítség a gyerekek önállóságának, ismereteinek, készségeinek fejlesztésében valósul meg óvodánkban. Lehetővé tesszük, hogy a gátlásos gyerekeket is vonják be társaik a munkába. Az együttesen végzett munka a közösségi érzelmeket, tulajdonságokat fejleszti.

A szülők figyelmét is felhívjuk arra, hogy gyermekük munkáját segítsék, tartsák tiszteletben, legyenek segítségükre azok elvégzésében. Arra törekszünk, hogy minden szülő szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők ellátására, önállóságra. Igyekszünk elérni, hogy a szülők vonják be gyermeküket a család egészét érintő feladatokba, erejükhöz mérten vegyenek részt a tennivalókban.

A munkajellegű tevékenységek: a naposság, önkiszolgálás (önellátás), alkalomszerű munkák, segítség a felnőtteknek, és a környező növény és állatvilág gondozása, ápolása.

Munkafajták és tartalmuk

Az önkiszolgálás

Kiscsoportban az önkiszolgálással, önmaguk önálló ellátásával kezdődik.

Fontos az óvodában kialakult szokás, és szabály-rendszerek megismertetése a gyermekekkel. Fokozatosan alakul ki az én tudatuk: ez az én jelem, én polcom, stb. Ezt segítjük elő, erősítjük ezeket a megnyilvánulásokat. Bízgatjuk az önálló öltözködésre, megmutatjuk

számukra a még nem ismert fortélyokat. (ruha kifordítása, összehajtogatása, gombolás, csatolás stb.) Amit már önállóan el tudnak végezni, azt nem végezzük el helyettük.

Az alapvető tisztálkodási szokásokat is megtanítjuk a gyerekeknek, vegyes csoportban a nagyok segítségét is kérjük - példamutatás. Megmutatjuk a gyerekeknek a csoportszoba berendezéseit, használati tárgyait, játékait, és ezek helyes használatát, helyét a csoportban. Ismerjék az étkezéshez szükséges eszközöket, azok helyét és használatát. Terítsenek önállóan maguknak!

A naposság

A naposság közösségi megbízatás. Feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel. Megismertetjük a gyerekeket a naposok kiválasztásának módjával (asztalonként, 1 asztal forgó rendszer) stb., így a gyerekek minden nap követni tudják a rendjét.

A naposok feladatai 1 napra szólnak. Feladataik lehetnek: saját asztalának megterítése, étkezés után az asztal lebontása, étkezés után felsöprés, esetleg feltörlés. Játékelrakásban - ellenőrizték minden a helyére került-e.

A naposi munka nem kötelező. A bátortalanabb gyermekeknek differenciáltan osztjuk ki a feladatokat.

Az értékelésünk konkrét, a csoport jelenlétében történik. Bízató jellegű, növeli a gyermekek önbizalmát, serkenti munkakedvüket.

Osztatlan és részben osztott csoportban nehezen valósítható meg a naposi munka. Ilyenkor különböző felelősöket választhatunk, akik a reá bízott dolgokért felelősek. (öltöző, mosdó, virágfelelős stb.) A felelősöket is naponta választjuk, önkéntesség alapján, figyelve arra, hogy a bátortalanabbak is részt vehessenek a feladatokban. Az értékelés ugyanúgy történik, mint a naposságnál.

Alkalomszerű munkák, megbízatások

Az óvodai csoport életében vannak olyan feladatok, amelyeket a gyerekek alkalomszerűen végeznek el. Egy részük ismétlődik, egy részük eseti. Alkalomszerű munkák lehetnek, a teremátrendezésben való tevékenykedés, segítség az óvónőknek, a dajkáknak, kisebb társaiknak, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Feladataink: A gyermekek cselekvési vágyának felkeltése, eleinte kisebb feladatokkal bizzuk meg a gyerekeket.

A gyerekekkel megértetjük a rábízott feladatot, megismertetjük a munka céljával, megismertetjük a hozzá szükséges munkafolyamatokkal, eszközökkel.

Növények gondozása

Az élőlények gondozása, életfeltételeinek megteremtéséből, és folyamatos biztosításából áll. A növénygondozás a csoportban és a kertben is megvalósítható feladatokat biztosít. A csoportban végezhető feladatok a meglévő növények ápolása, gondozása, átültetése, új növények hajtatása, csíráztatása, ültetése.

A növénygondozást gazdagíthatjuk az élősarok folyamatos évszakonként változó zöldségeinek, gyümölcszeinek, terméseinek, terményeinek biztosításával, folyamatos cseréjével, megfigyelésével, elfogyasztásával. A lehetőségekhez igazodva a gyümölcsöt, zöldséget a gyerekekkel együtt dolgozzuk fel, főzzük, tisztítjuk, és fogyasztjuk el.

Bízattjuk a szülőket arra, hogy otthon is minél több lehetőséget biztosítsanak saját maguk, környezetük ápolására, rendben tartására. Otthon is kapjanak a gyerekek egyszerűbb feladatokat, és a szülők pozitívan értékeljék gyermekük munkáját.

A munka jellegű tevékenységek terén a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- *A naposok önállóan terítenek, osztják ki az étkezéshez szükséges eszközöket (ismerik helyüket az asztalon). Segítenek az ételek*

kiosztásában, merítésében, töltésében. Önállóan szedik le az asztalt, és söpörnek étkezés után. Játékelrakás után, esztétikusan igazítják el a játékokat.

- A foglalkozásokhoz szükséges eszközöket önállóan osztják ki, és szedik össze.
- A felelősök vigyáznak a különböző helyiségek rendjére. A gyerekek segítenek a csoport átrendezésében, díszítésében. Vigyáznak a terem rendjére, tisztaságára. Megjavítják a játékok kisebb hibáit.
- Részt vesznek a játékok tisztításában, babák fürdetésében, babaruhák mosásában.
- Részt vesznek a gyerekek az udvar összesöprésében, füves rész gereblyezésében, termések begyűjtésében. Télen a hó eltakarításában, nyáron a locsolásban.
- A terméseket folyamatosan gyűjtik, és megfigyelik. A virágos és zöldséges kertben ismerik a növényeket - mikor melyik nyílik, érik, melyik növény milyen gondozást igényel.

5.8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolaérettség

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére 6-7-éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális, és kognitív érettség, melyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az iskolába lépés mindenképp nagy változás a gyermekeknek.

Egy teljesen új környezetet kell megismernie, és megtanulnia tájékozódni benne. Ebben a környezetben sokkal nagyobb önállóságra lesz szükség.

ge, több feladat, kötelesség várja, ami a korábbinál stabilabb önkontroll képességet, és a gondolkodási folyamatok megfelelő szintjét teszi szükségessé.

Az, hogy a gyermek iskolaéretten kerüljön iskolába, a szülők és az óvodai nevelők közös felelőssége.

Figyelembe kell vennünk az iskolaérettséghez a következő szempontokat:

A gyermek testi megjelenése, testsúlya testmagassága feleljen meg az életkori elvárásnak. Fontos a vázizmok, és az idegrendszer érettsége, megfelelő működése. Ezek együttes érettsége adja a stabil mozgáskoordinációt, a pontos észlelést, ami nélkülözhetetlen az írás és olvasás elsajátításához.

A következő a szociális és érzelmi fejlettség. 5-6 éves kor után az érzelmi és akarati életben kiegyensúlyozódás következik be, ami lehetőséget teremt a szabályokhoz való fokozott alkalmazkodásra, és a teljesítmény igényének megjelenésére. Szociális érettségre, érzelmi érettségre utal, ha idegen felnőttek jelenlétét elfogadja, társaságukban idővel feloldódik, korban hozzá illő társakat elfogad, velük együttműködik, és a közösség szabályaihoz képes alkalmazkodni. A szociálisérettség kialakulása nem csak az iskolakezdés, hanem a későbbi felnőtt életvezetés szempontjából is fontos.

Szorosan összefügg a szociális érettségek a munkaérettség. A munkaérettséghez tartoznak mindazok a képességek, melyek lehetővé teszik az iskolai feladatvégzést:kooperációs készség, feladattudat, feladattartás, önkontroll, késleltetés képessége.

A következő fontos szempont a kognitív érettség, és a beszédkésztség megfelelő szintje. Az emlékezet, és a figyelmi kontroll működése, a megfigyelési képesség és a mennyiségfogalom stabilitása kiemelten fontos. Fontos továbbá a gondolkodási folyamatok megfelelő szintje. Az iskolaérettség azonban nem azonos a gyermek intellektuális fejlettségével!

A beszéd fontos szerepét sem szabad elhanyagolni, mert ez teszi lehetővé az ismeretszerzést, és a meglévő ismeretek új helyzetben való alkalmazását.

A beszédkésztség fejlettsége,a pontos érthető hangképzés, a hangok megkülönböztetésének képessége, a beszédbátorság, a beszédfigyelem, a kifejező nyelvi készségmegléte fontos az iskolaérettséghez.

Ha a felsorolt képességek, készségek kialakulatlansága mellett kerül a gyermek iskolába, akkor az a későbbiekben számos probléma forrásává válhat.

Iskolaérettlenséget jelezhet, ha bármilyen szempontból lassabb ütemű a fejlődése (gondolkodás, beszéd, mozgás, érzékszervi, testi állapot). Előfordul azonban, hogy a fenti képességekben, készségekben hiányosságok, eltérések mutatkoznak. Ilyenkor a Nevelési Tanácsadó iskolaérettségi vizsgálatát a szülő és az óvoda egyaránt kezdeményezheti.

Az eltérés lehet enyhébb, de lehet súlyosabb is. Itt szakember segítségére szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermek az a gyermek, aki szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos. Illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

6. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELMEML ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek –különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében –miniszter által jóváhagyott egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el” (Gyvt. 6. § (5a))

6.1 CÉL

1. Az általános és korai prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
2. Kompenzáló pedagógiai tevékenységünk hatására csökkenjenek a hátrányos helyzet adta lehetőségek.
3. Prevenciós munkánk eredményeként csökkenjen a veszélyeztetettség.
4. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet, ill. veszélyeztetettség megszüntetésében segítség-nyújtás gyermeknek, szülőnek. (A mi óvodánkban nincs ilyen gyermek).
5. Jelzőrendszer működtetése, együttműködés a különböző szakemberekkel.

6.2 FELADATAINK

- A gyermekek érdekeinek képviselése minden esetben!!!
- A pedagógusok, szülők jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján a hátrányos helyzet és a veszélyeztettség időben történő felismerése, felderítése az okok feltárásával, családlátogatáson a gyermek családi környezetének megismerése.
- A szülőkkal való kapcsolattartás során, valamint a nevelési év kezdetén felmért adatok alapján a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek Pl.: kedvezőtlen szociális, anyagi háttérnél a gyermek fejlődését, testi gondozottságát még fokozottabban figyelemmel kell követni. Nyilvántartás, statisztika készítése
- A megfelelő segítő módok kiválasztása, alkalmazása.
- Szociális ellátások számbavétele (étkezés, segélyek stb.)
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős személyéről –év elején a csoportok faliújságján, ill. új csoportnál személyesen azévnnyitó szülői értekezleten.
- Szülőkkal való kapcsolattartás, tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről, milyen problémával hol, mikor fordulhatnak a gyermekvédelmi felelőshöz, hogy óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó

intézményt kereshetnek fel (jól látható helyen plakát kihelyezése az intézmények nevének, címének, telefonszámának, feladatának megjelölésével).

- A segítő külső szervekkel, szakemberekkel az együttműködés kialakítása, folyamatos kapcsolattartás: Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Szociális Iroda, Egyesített Szolgáltató Központ, Gyámhivatal, Pedagógiai Szakszolgáltató Központ, Jegyző, óvoda orvos, védőnők.
- Gyermekbántalmazás véelme esetén vagy, ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel megszüntetni nem tudjuk, a vezető értesíti (a kerületben használatos nyomtatványon) a Gyermekjóléti Szolgálatot. Kérésükre részvétel az esetmegbeszélésen, pedagógiai vélemény készítése, stb.
- A gyermekek anyagi veszélyeztetettsége esetén a gyermekvédelmi felelős kezdeményezésére, a vezető eljárást indít a polgármesteri hivatalnál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása –szükség esetén ennek természetbeni ellátás formájában történő segítségnyújtás –érdekében.
- Elősegíteni a hátrányos helyzetű vagy különleges bánásmódot igénylő gyerekek óvodába kerülését, beilleszkedését, biztosítani a gyermeket megillető jogokat. Gyerekek megismerés, lemaradási terület mértékének megállapítása szakember bevonásával –egyéni fejlesztési terv, felzárkóztatás, fejlesztési feladatok differenciálás egyénre szabott segítségadással. Fontos az együtt nevelés, az otthon legyen pozitív támasz.
- Differenciált technikák: tehetséggondozás, felzárkóztatás, fejlesztést segítő eljárások.
- Speciális szakember bevonása, szoros kapcsolattartás. Felülvizsgálatok időpontjának rögzítése, nyomon követése.

6.3 ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

Óvodásaink változó szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Ezt figyelembe véve fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

Célunk:

- A törvény betartása, a segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése.
- Minden esetben a gyermekek érdekeit kell képviselnie.

Feladatunk:

- A gyermekek jogairól szóló törvény betartása
- Minden megkülönböztetés nélkül a gyermeki jogok biztosítása.
- A gyermekre nézve előnyösebb jogok biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet kialakítása

- A napirend során annyi segítség biztosítása, hogy gyermek önállóan tudjon cselekedni
- A sajátos nevelési igényű gyerekeknél általános célkitűzések megvalósítására törekvés és a nevelés hatására az alkalmazkodó készség, akaraterő, az önállóságra törekvés kialakítása
- Kompenzációs lehetőségek bővítése
- A csoportvezető óvónők fő feladata a felderítés, a prevenció, az adatszolgáltatás, a környezettanulmány.
- A csoportvezető óvónők fő feladata a felderítés, a prevenció, az adatszolgáltatás, a környezettanulmány.

6.4 NYILVÁNTARTÁSBA VÉTEL SZEMPONTJAI:

- Sajátos nevelési igényű gyerekek felvétele.
 - Elhanyagoló nevelés,
 - Testi-lelki bántalmazás,
 - Anyagi nehézség,
 - Rossz szociokulturális háttér, egészségügyi okok,
- A gyermekvédelmi felelős feladata:
- A felderítés segítése,
 - Egyes esetekben környezettanulmány,
 - Pedagógiai munka segítése,
 - Kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal, a Szociális és Gyermekvédelmi Osztállyal, a Gyermekjóléti Szakszolgálattal és a Szakértői Bizottsággal.
 - Kapcsolatot tart fenn az önkormányzattal és a kisebbségi szervezetekkel
 - A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
 - A nevelési év végén beszámolót készít, az éves munkáról
 - Rendszeresen tájékozik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokról, és ezekről kollégáit folyamatosan informálja.

6.5 AZ ÓVODAVEZETŐ FELADATA:

- Az óvodavezető irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát. Érvényesíti a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit, és ennek betartását ellenőrzi.
- Az óvodavezető felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekjóléti és gyermekvédelmi szervezetekkel, szakemberekkel

7. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

7.1 ÓVODA - CSALÁD

A gyermek elsősorban a családban nevelődik, az óvoda csak kiegészíti ezt a folyamatot. A szülő tud többet gyermekéről, ismeri igényeit, szükségleteit. Az óvónő szaktudása, tapasztalatai a korosztályról viszont nagy segítséget nyújthat a gyermek fejlesztésében.

A mellérendelt viszonyt hangsúlyozzuk. Minden szülőről feltételezzük, hogy a lehető legjobban próbálja nevelni gyermekét. Tanácsot nem csak adunk, de el is fogadjuk.

A gyermekeket óvodába kerülésük előtt levéllel keressük fel, melyben megírjuk, ki lesz az óvó néni, mit kell hozni az óvodába, mi lesz a jelük, stb. A levélben hívjuk meg a családot a gyermeknapra.

A gyermekek beszoktatásánál a szülőkre bízunk, mennyi ideig maradnak gyermekükkel.

Nem tervezünk nyílt napokat, viszont minden szülő tudja, bármikor bemehet a csoportba, csak a cipőváltáshoz ragaszkodunk.

A napi kapcsolat, beszélgetés időtartama a szülő igényeihez, és az óvoda lehetőségeihez alkalmazkodik. Néha délután is van rá mód, ilyenkor inkább a pontos, rövidebb közlésre.

A hosszabb, beszélgetésekre családlátogatásokon, előre megbeszélt találkozásokon, szülői teadélutánokon van mód.

A szülőket szeretettel várjuk az ünnepélyekre, és egyéb rendezvényekre.

Az óvoda hagyományos ünnepei, és egyéb rendezvényei:

Őszbúcsúztató, Mikulás, Karácsony, Farsang, Márc. 15, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Születésnap.

Minden ünnepünk nyitottan zajlik, szeretettel várjuk a szülőket is.

Az anyák napja, az évzáró, a nagyok búcsúztatója változó szervezésben zajlik. Ez függ a szülők igényeitől, az óvónők elképzeléseitől, a gyermekcsoport korától.

A gyermeknap szombat délután zajlik. Leendő óvodásainkat is szeretettel várjuk, szüleikkel együtt.

Új helyi szokásként vezettük be, hogy minden tavasszal tartunk egy nagyszülői napot amikor a nagyszülők részt vehetnek az óvoda életébe, segíthetnek a gyermekek gondozásába, elfogadjuk ötleteiket.

Fontos, hogy a nagyszülők is betekintést nyerjenek az óvoda életébe, vagy akár elősegítve azt a tényt, hogy a távollakó nagyszülők is találkozhassanak unokáikkal. A programnak nagy sikere van, örömmel vesznek részt rajta a nagyszülők és az óvoda dolgozói is. (boldogan vonatra szálnak a nagyszülők)

7.2 BÖLCSŐDE – ÓVODA KAPCSOLAT

Szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen munkáltatónk bölcsődét is üzemeltet. A

két intézmény egymás mellett van. Kapcsolatunk rendszeres, és folyamatos. Új gyermekeink 75%-a az egyetemi bölcsődéből érkezik. A leendő kiscsoportot fogadó óvónők már előző évben többször átmennek, hogy megismerkedjenek a gyerekekkel, és szüleikkel. az ovis gyermeknapra őket is meghívjuk. A bölcsőde gondozónői gyakran meglátogatják volt gyermekeiket. Fogadásuk előtt vendégségbe hívjuk őket. ha lehet, megtartjuk a bölcsődei jelüket.

Folyamatosan megbeszéljük ünnepeinket.

Gyakran előfordul, hogy a szülők már gyermekük utolsó bölcsődei éve alatt felkeresnek, kéréssel, vagy csak tájékozódó jelleggel.

Nagy előnyt jelent a gyermekek óvodakezdésében az is, hogy a bölcsődébe együtt járó gyerekeket gy csoportban hagyjuk. Óvodai szoktatásuk szinte zökkenőmentes, így lényegesen több idő, figyelem jut az otthonról érkezőkre.

7.3 ÓVODA – ISKOLA KAPCSOLAT

Intézményünk 2015-ig önálló intézményként működött, 2015/2016 os nevelési évtől tagintézményként működik a következő tagintézményekkel:

Babits Mihály Gimnázium,

Deák Ferenc Általános Iskola és Gimnázium, valamint az

1.Számú Általános Iskola.

Ezekkel az iskolákkal az integráció előtt is kapcsolatot tartottunk.

A kapcsolattartás formái: gyermekeink látogatása az iskolában, iskolások műsora alkalmanként az óvodában. Tanítónők meghívása értekezleteinkre, programjainkra.

7.4 AZ ÓVODA EGYÉB KAPCSOLATAI

Folyamatos kapcsolatot tartunk: a fentartókkal, pedagógiai, szakmai szolgáltató intézményekkel, nevelési tanácsadóval, egészségügyi szakszolgálattal, közművelődési intézményekkel.

Pályázati program keretében az Óvoda és a Koch Valéria Iskolaközpont közötti együttműködés alapját a környezettudatos nevelés elősegítését képezte. Az együttműködés tartalmazza:

1. A környezettudatos nevelés feltételeinek javítása közös szakmai munkával. Közös programok és akciók szervezése
2. A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása, a nagymozgások fejlesztése.
3. Az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítése
4. Szakmai támogatás a partnerek között.

A környezettudatos nevelés feltételeinek javítása közös szakmai munkával

NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEK

Környezettudatosan élő, a környezeti problémákra felfigyelő, a természeti környezetet óvó gyerekek nevelése.

Megismertetni a kicsiket az őket körülvevő világgal.

Cselekedni képes polgárokká alakítani a fiatalokat.

Környezetük állapota és saját egészségük állapotával tisztában lévő fiatalok nevelése.

Felébreszteni a gyerekekben a közösség környezeti gondjai iránti érzékenységet.

Közös programok és akciók szervezése

A környezetről való tanulás legnagyobb hatékonysággal csakis a környezetben valósulhat meg. Ahhoz, hogy valóban alapos legyen a környezetről való ismeretszerzés, szükség van a hagyományos óvodai, tanórai tevékenységeken kívül tanórán kívüli iskolai programok megszervezésére. Ezzel az óvodai, iskolai tanulási szintér kitágul, gazdagodik, az óvoda, iskola betagoódik az őt körülvevő társadalomba és a partnerségek, együttműködések képviselik a felelősség megosztását

A NEM HAGYOMÁNYOS ÓVODAI, TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK

A környezetvédelmi programok, projektek segítségével megszervezzük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az intézmény. Ennek keretein belül megszervezzük a szelektív hulladékgyűjtést. Verseny hirdetünk a „Legzöldebb csoport, osztály” cím elnyerésére. A programok a következő jeles napokhoz kapcsolódnak:

- Takarítási Világnap Szeptember 23.
- Föld Napja Április 22.
- Madarak és Fák Napja Május 10.
- Környezetvédelmi Világnap Június 5.

A Takarítási világnap alkalmából mindenki rendbe rakhatja a szűkebb-tágabb környezetét. Óvodai csoport, iskolai osztály rendbe tétele. Az óvoda, iskola udvarának kitakarítása. A nagyobbak (iskolások meghívása) és a segítségükkel rendrakás.

Rajzpályázatot írunk ki. Címe: Ezt tettem a környezetért!

Föld napja alkalmából környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos vetélkedőt szervezünk, amelyben környezeti problémákra is felhívjuk a figyelmet.

Spóroljunk a vízzel! címmel pályázatot hirdetünk. Ki tud a legjobban spórolni a vízzel? Pl. fogmosáskor ne használj folyó vizet! Szólj szüleidnek, hogy ne fürödjete, hanem zuhanyozzatok! Beszámoló minden hónapban, füzetben az eredmények vezetése.

Őshonos fák telepítése a Madarak és fák napja alkalmából. Az óvoda, ill. az iskola udvarában kialakítható kert megtervezése, fák beszerzése, ültetése.

Madarak és fák napja alkalmából rövid kirándulás szervezhető a környékre pl. Botanikus kert. A természet megfigyelése a cél. Esetleg kerékpárral közlekedés- a kerékpározás előnyeinek ismertetése-környezetvédelmi előnyök ismertetése.

Környezetvédelmi Világnap alkalmából plakátot tervezünk, bevásárlószatyrot festünk. Kiállítást szervezünk, ahol kiállítunk minden képet, fényképet, plakátot, amely az év során készült és a frissen festett szatyrok is megtekinthetők.

A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása, a nagymozgások fejlesztése.

A gyermek mozgása és játéka fejlődésének alapja. A mozgás nagyon a sajátja, játéka viszont megteremti a kapcsolatot környezetével. Az együttes öröm együttgondolkodássá, párbeszéddé alakul. Kultúránk elemei saját aktív tevékenysége által válnak a gyermeki világkép részévé.

NAGYMOZGÁSOK FEJLESZTÉSE:

Célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik.

A mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását.

A mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. (kondicionális, koordinációs)

- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, a környezeti és esztétikai nevelés, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozi, futkározni, csúszni-mászni, vagyis mozogni.

Az őket körülvevő felnőttek szemléletétől és a megfelelő feltételek megteremtésétől függ, hogy megmarad-e természetes mozgáskedvük. Fontos feladatunk, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása. A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodjunk.

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra. Kivisszük az udvarra is a testnevelési foglalkozáson használt eszközöket (pl. labdák, ugrókötelek füles labdák, stb.) A pályázatból vásárolt és az óvodák, iskola udvarában elhelyezett játékok is a nagymozgás fejlesztését szolgálják.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. A megfelelő, nem túl sok szabályozásra a gyermekeknek is szükségük van. Ezek alapján, ehhez igazodva mérik be kompetencia határaikat. Túl sok szabály betartására azonban még nem képesek. Ha túl vannak szabályozva, nem tudnak szelektálni és a legfontosabbakat sem tartják be.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként egészségesebb lesz.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítése

A kooperáció lényegesen többet jelent a csupán technikai, adminisztratív szintű, véletlenszerű munkakapcsolatnál. Az intézmények viszonyát alapjaiban változtatja meg.

Az együttműködés során elérendő:

- az óvodások számára zökkenőmentes átmenet biztosítása az általános iskolába.
- közös pedagógiai alapelvek megfogalmazása az óvónők és a tanítók szakmai tevékenységéhez.
- a szülők számára az együttműködés előnyeinek hangsúlyozása.

Az utolsó óvodai év első szülői értekezletét felhasználjuk arra, hogy informáljuk a szülőket az együttműködésről. Az iskola alkalmat kap a bemutatkozásra és programjának ismertetésére. A második szülői értekezleten a beiratkozás előkészítése zajlik, ill. az iskolára, az iskolaérettség kritériumaira hívják fel a figyelmet az óvónők, ill. tanítók. Májusban az iskolába felvett gyerekek szülei részére szülői értekezletet tart az iskola, ahol lehetőség nyílik a jövőendő osztálytanítók megismerésére is.

Az intézményi munkaterv tartalmazza a nyílt napot is, amelyben a szülők láthatnak órarészleteket, ill. az intézmény igazgatójától a pedagógiai programról hallhatnak.

A gyerekek számára is tartalmaz nyílt napot a munkaterv. Az ovisok tavasszal ellátogatnak az iskolába, ahol az iskolásokkal közös foglalkozáson vesznek részt.

Az óvónők hospitálása, a tanítók óvodai látogatása is a munkaterv része.

Az együttműködés keretében egy iskolai kiegészítő német nyelvtanulási lehetőséget is felajánlunk az ovisoknak, ezzel is segítve az átmenetet a két intézmény között.

Szakmai támogatás a partnerek között:

- rendszeres konzultációi és egyeztetések a résztvevő intézmények vezetői között
- az oktatási terv, a munkaterv, a programok és intézkedések ismertetése és egymással történő rendszeres megosztása, a tapasztalatok és ismeretek cseréje a módszerek és anyagok egyeztetése céljából
- kölcsönös hospitálások a kollégák között
- az együttműködési tevékenységek közös előkészítése, figyelembe véve, hogy ezek még a gyerekek számára otthonos óvodai keretek között kezdődnek, és csak idővel helyeződik át a hangsúly az iskolára. A közös tevékenységek nemcsak az óvodáskorúaknak szervezett eseményeket jelentik, hanem azokat a programokat is, amelyeket az óvodán és iskolán kívül szerveznek a gyerekek számára.

- Az együttműködési tevékenységeket az éves munkaterv rögzíti
- munka rendszeres, közös értékelése.

8. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE.

A 11/1994 V.(. MKM rendeletnek megfelelően kötelező minimális eszköz és felszerelés biztosított.

JEGYZŐKÖNYV

A felvétel helye: P.T.E. Óvoda

Felvétel ideje:

Téma: Nevelőtestületi értekezlet

Jelen vannak: Az óvoda nevelőtestülete a mellékelt jelenléti ív alapján

Napirend: Az óvoda helyi nevelési programjának elfogadása

Az óvodavezető köszönti a megjelenteket.

Az előzetesen megismert nevelési programmal kapcsolatban felteszi a kérdést, van-e módosító javaslat, észrevétel a nevelőtestület részéről.

Észrevételt, módosító javaslatot senki nem terjeszt elő.

Az óvodavezető kéri a jelenlevőket, kézfenntartással szavazzanak a helyi nevelési program elfogadásáról.

Az óvodavezető megállapítja, hogy a nevelőtestület 100%-ban elfogadta a helyi nevelési programot.

Hitelesítette:

*Álmosné Keller Zsuzsanna
Óvodapedagógus*

*Hűberné Pabs Emese
jegyzőkönyvvezető*

LEGITIMÁCIÓ

A Pécsi Tudományegyetem Óvodájának Helyi Nevelési Programját a nevelőtestület elfogadta:

Dr. Pajor Lászlóné

Álmosné Keller Zsuzsa

Juhászné Darabos Lenke

Hüberné Pabst Emese

Hetényi Éva

Juhászné Darabos Lenke

Lászlóné Hazafi Ágnes

Sebestyénne Harász Ildikó

Steinerné Sáfrány Csilla

Tényi Ildikó

2020-09-01

Egyetértését nyilvánította a Szülők Munkaközössége

Pécs. 2020-09-01

Jóváhagyta: